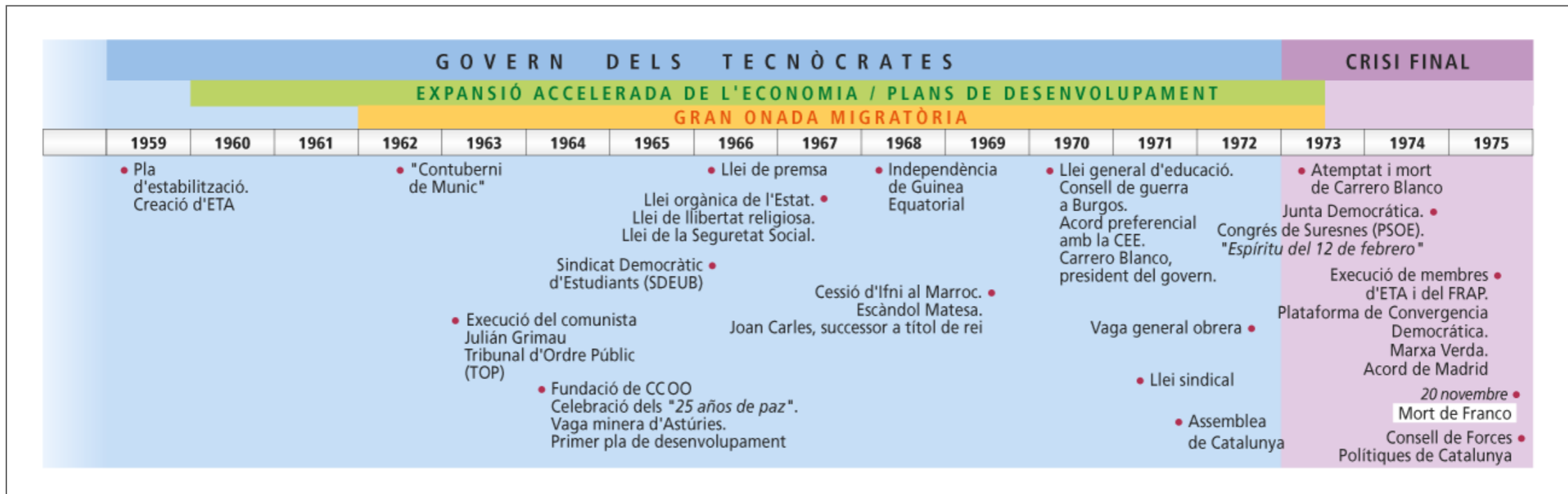
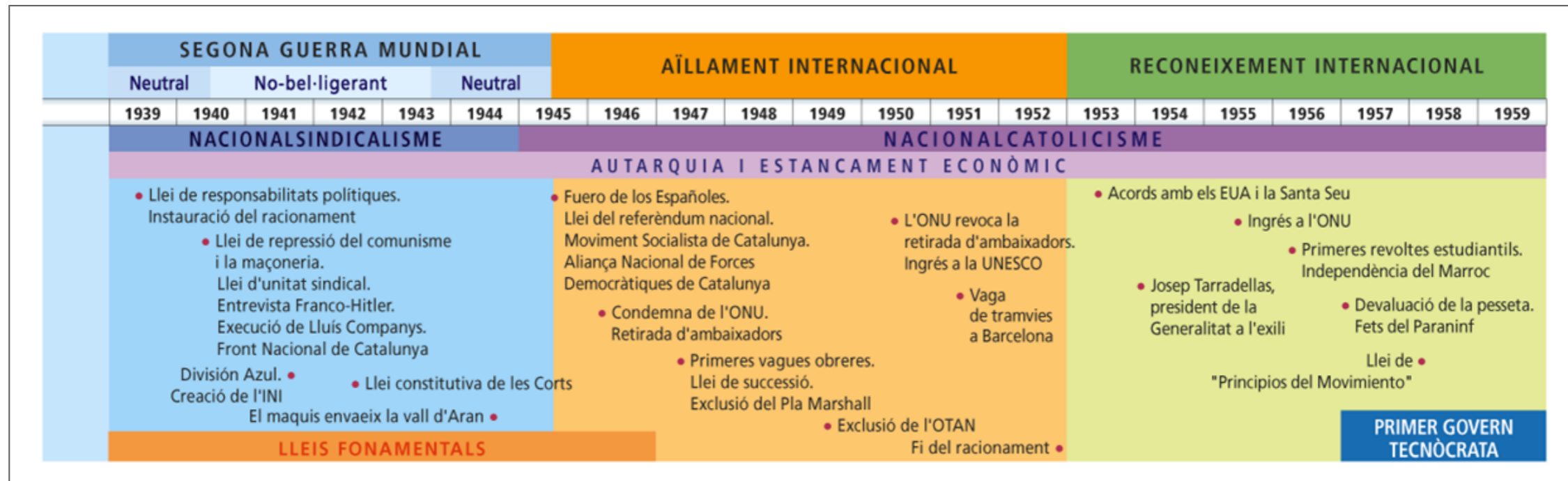

LA DICTADURA FRANQUISTA

1939 - 1975

EL FRANQUISME

Característiques generals del nou règim

- A grans trets, la dictadura franquista es pot dividir en dues etapes
 1. EL PRIMER FRANQUISME (1939 - 1959). Fase de construcció i consolidació del franquisme.
 2. EL “DESARROLLISME” (1939 - 1975)
- El 1939 es va fer evident que FRANCO no volia establir un règim transitori cap a una monarquia sinó ESTABLIR UNA DICTADURA MILITAR que posés fi a l'ESTAT LIBERAL i al PARLAMENTARISME
- FRANCO va CONCENTRAR TOTS ELS PODERS: cap de l'Estat, del govern, de l'exèrcit i del partit únic.
- Estat UNITARI i CENTRALISTA. Fi de les autonomies. Prenent la idea de la Falange, es definia a Espanya com una *“unidad de destino en lo universal”*.
- ANTICOMUNISME i NACIONALISME.
- REPRESSIÓ constant, planificada i sistematitzada.
- CENSURA i CONTROL DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

EL FRANQUISME

LA POSGUERRA (1939 - 1959)

SUPORTS DEL RÈGIM

- Els principals suports eren la l'EXÈRCIT i la POLICIA. Tots dos van ser DEPURATS. L'exèrcit exercia la REPRESSIÓ a través de la JURISDICCIO MILITAR.
- Els militars van ocupar càrrecs de l'administració. Molts d'ells van ser governadors civils. Els capitans generals de les regions militars hi col·laboraven
- Un altre dels pilars del règim era el PARTIT ÚNIC, la FET de las JONS. Tots els qui donaven suport a FRANCO s'hi van adherir. Els principals càrrecs de l'ADMINISTRACIÓ estaven en mans falangistes així com els MITJANS DE COMUNICACIÓ, la CENSURA i la PROPAGANDA

Dos nens fan la salutació feixista davant un cartell franquista el 1940

Per aconseguir SUPORTS SOCIALS el partit va crear quatre organitzacions de masses:

- La SECCIÓN FEMENINA (vigent fins 1977) estava dirigida per Pilar PRIMO DE RIVERA. S'ocupava de formar les dones des d'un punt de vista catòlic i orientat cap al nacionalsindicalisme.
- EL FRENTE DE JUVENTUDES s'encarregava d'adoctrinar al jovent.
- EL SINDICATO ESPAÑOL UNIVERSITARIO (SEU) pretenia enquadrar i controlar als estudiants universitaris
- La CENTRAL OBRERA NACIONAL SINDICALISTA (CNS) integrava a patrons i treballadors en una mateixa organització. Era un sindicat falangista.

LA DONA NACIONAL SINDICALISTA

Cada dia hauríem de donar gràcies a Déu per haver-nos privat a la majoria de les dones del do de la paraula, perquè si el tinguéssim qui sap si no cauríem en la vanitat de fer-ne exhibició a les places. (...) Que la vostra tasca sigui callada; perquè les *Secciones Femeninas*, com menys siguin sentides i menys siguin vistes, millor. Que el contacte amb la política no us fiqui en intrigues i habilitats impròpies de les dones. Nosaltres hem d'atendre només allò que ens pertoca, i hem de deixar que siguin els homes, perquè és a ells a qui pertoca, els qui resolguin totes les complicacions que comporta el govern de la nació. Les *Secciones Femeninas* han de tenir, respecte dels seus caps, una actitud d'obediència i de subordinació absoluta. Perquè aquest és sempre el paper que correspon a la dona en la vida, la submissió a l'home.

Discurs de Pilar Primo de Rivera en el V Consejo Nacional de la Sección Femenina de FET y de las JONS, Barcelona, 1941. (Traduït del castellà)

LA UNIÓ DE L'ESGLÉSIA I L'ESTAT

No necessitem acords per ro-
mandre fidels al servei de Déu (...).
Podem dir que abans que nosaltres
signéssim aquests acords ja era vo-
luntat d'Espanya servir Déu i la nostra
Mare l'Església amb una lleialtat i una
mesura que és pregonada pels temples cons-
truits a Espanya per al renaixement de la fe.

Francisco Franco, 1953. (Traduït del castellà)

La separació de l'Església i l'Estat només és adequa-
da a les nacions que passen per la desgràcia de no te-
nir una sola i única fe, però no és acceptable quan una
Nació porta el títol de Catòlica.

Francisco Franco, 1954. (Traduït del castellà)

Membres de la jerarquia eclesiàstica mostrant el seu suport al règim

Un dels altres suports va ser el que va proporcionar l'ESGLÉSIA CATÒLICA:

- Va AVALAR EL RÈGIM. Amb aquesta actitud es justificava que Espanya fos un ESTAT CONFSSIONAL
- A canvi d'aquest suport l'Esglesia rebia BENEFICIS ECONÒMICS, una gran influència en el SISTEMA EDUCATIU i la IMPOSICIÓ DELS VALORS I MORAL CATÒLICA al conjunt de la ciutadania.
- Des de 1941 es va restaurar el PRESSUPOST AL CULTE I AL CLERGAT.
- El NACIONALCATOLICISME seria doctrina oficial del franquisme fins la seva fi.

A nivell social, A GRANS TRETOS, tres van ser les actituds que va prendre la societat espanyola: SUPORT, PASSIVITAT i REBUIG:

- Els propietaris agrícoles, empresaris, banquers i professionals liberals van donar SUPORT AL RÈGIM davant la pèrdua d'influència econòmica i política durant la II República.
- Gran part de les classes mitjanes van optar per la PASSIVITAT. El trauma de la guerra els va passar factura. Molts van renunciar a les seves conviccions democràtiques.
- Els sectors populars van ser considerats els VENÇUTS de la Guerra Civil. Van ser sotmessos a una ESTRETA VIGILÀNCIA i a una GRAN REPRESSIÓ. En els primers anys del franquisme MOLT POCS van iniciar una OPOSICIÓ ACTIVA al règim.

En el centre de la imatge el banquer Juan MARCH

LOS MECENAS QUE LE PAGARON EL GOLPE Y LA GUERRA A FRANCO

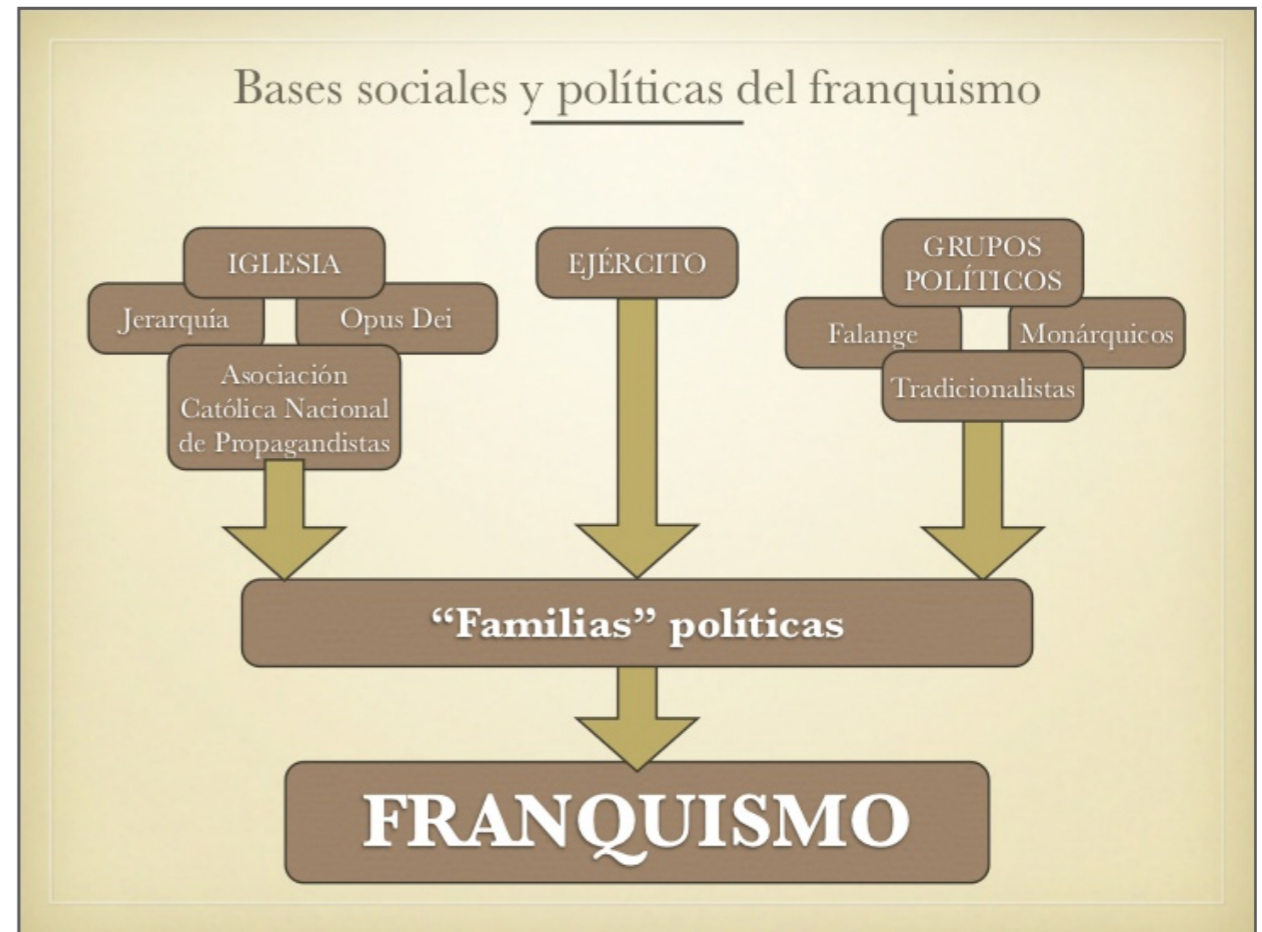
Franco fue patrocinado por Hitler y Mussolini. Con armas, tropas y financiación, apoyo logístico que arribó antes, durante y después de la asonada. Parte de la oligarquía económica del país no dudó en financiar la trama, con el paradigma del contrabandista, banquero y empresario Juan March a la cabeza. Desde la iglesia también hubo colaboracionismo y grandes propietarios y terratenientes sumaban donativos a otros más modestos de derechistas locales... Todo sirvió, incluso el robo y el saqueo pueblo a pueblo sobre los derrotados. [...]

“Juan March facilitó dinero” en marzo del 36 “para la adquisición de armas en el extranjero”, expone el historiador Ángel Viñas. De fuera del país, el político Francesc Cambó recaudó importantes sumas de dinero. La financiación corría desde créditos de entidades y sociedades externas, en ejemplos de que la “conspiración contra la legalidad republicana” no era una trama “solo militar sino también civil”, apunta.

Juan Miguel BAQUERO. “Los mecenas que le pagaron el golpe y la guerra a Franco”. elDiario.es, 17/07/2016

Finalment hi havien les “FAMÍLIES” del franquisme. Es tractava de GRUPS POLÍTICS que havien mostrat la seva ADHESIÓ AL CAUDILLO. Es tracta d'un grup IDEOLÒGICAMENT AMPLI sempre dins de la DRETA:

- Durant els primers anys del franquisme van predominar les “famílies” que MÉS S'HAVIEN IMPLICAT A LA GUERRA, com els carlins, falangistes, monàrquics alfonsins, membres de la CEDA, la Lliga Catalanista o republicans conservadors.
- L'Església també tenia els seus grups com la ASOCIACIÓN CATÓLICA NACIONAL DE PROPAGANDISTAS (ACNP) a les dècades de 1940 i 1950. Poc a poc, però, va anar emergint la figura de l'OPUS DEI a partir de la dècada de 1960.
- Progressivament es va anar gestant una RIVALITAT entre FALANGISTES i CATÒLICS, malgrat no tractar-se de grups homogenis.

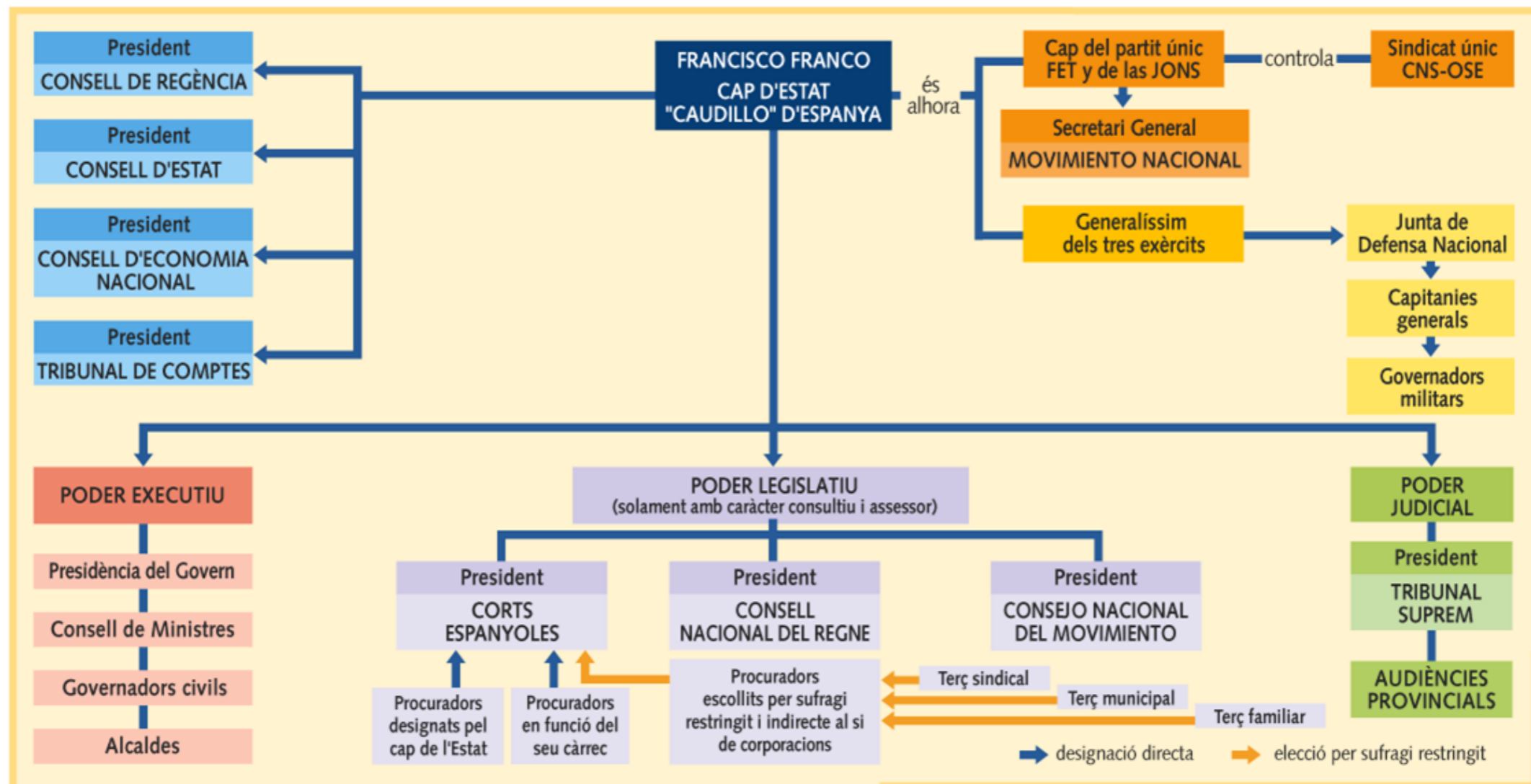

Omnia possum in qui me confortat. Revista de l'Associació Catòlica Nacional de Propagandistas.

ORGANITZACIÓ POLÍTICA DEL RÈGIM

- Les bases institucionals del nou règim es van començar a fixar al PRIMER GOVERN DE BURGOS a principis de 1938.
- D'acord a una Llei del 30 de gener de 1938 s'organitzava una ADMINISTRACIÓN CENTRAL DEL ESTADO. Aquesta fixava l'estructura de l'Estat, els ministeris, la Presidència del Govern i la Jefatura de l'Estat

ORGANITZACIÓ DE L'ESTAT FRANQUISTA

- Al llarg de la seva existència la dictadura franquista es va anar dotant del que es va conèixer com les LEYES FUNDAMENTALES DEL REINO. Aquestes ORGANITZEN L'ESTAT durant la dictadura. Van ser aprovades durant la el franquisme menys la darrera, que és de 1977 i és una de les bases de la TRANSICIÓ.
- El FUERO DEL TRABAJO (1938) regulava aspectes laborals. D'aquest penjava una altra llei, la LLEI D'UNITAT SINDICAL que el 1940 creava la ORGANIZACIÓN SINDICAL ESPAÑOLA (OSE o CNS per CENTRAL NACIONAL SINDICALISTA), coneguda popularment com el SINDICATO VERTICAL, que va estar vigent fins el 1977.

LES LLEIS FONAMENTALS

FUERO DEL TRABAJO

Regulava les relacions laborals i establia els principis del nacionalsindicalisme.

FUERO DE LOS ESPAÑOLES

Conjunt de deures i drets dels espanyols. La relació de drets no anava acompanyada de cap garantia per poder exercir-los.

LLEI CONSTITUTIVA DE LES CORTS

Crea les Corts com a òrgan legislador supeditat a la funció sancionadora del "Caudillo"

LLEI DEL REFERÈNDUM NACIONAL

El cap de l'Estat podia sotmetre a consulta popular les qüestions que considerés oportunes.

LLEI DE SUCCESSION

Establia Espanya com a regne i preveia la monarquia com a successora del franquisme.

LLEI DE "PRINCIPIOS DEL MOVIMIENTO"

Actualitzava els principis directius de l'Estat. Tots els funcionaris públics estaven obligats a jurar els "principios del Movimiento" abans de prendre possessió.

- La LEY CONSTITUTIVA DE LAS CORTES (LCC) de 17 de juliol de 1942 estableix la creació d'unes CORTS amb funcions consultives però SENSE CAPACITAT LEGISLATIVA, ja que les lleis les feia el Caudillo. Els representants NO EREN ESCOLLITS per sufragi democràtic sinó que eren PROCURADORS designats pel règim que provenien de la FET-JONS, l'exèrcit, OSE, famílies, etc. Es tractava d'una REPRESENTACIÓ CORPORATIVA.
- La LCC definia Espanya el 1942 com una DEMOCRÀCIA ORGÁNICA.
- La JUSTÍCIA INDEPENDENT desapareixia i quedava completament subjugada a l'EXECUTIU.
- El 1945 es promulgava el FUERO DE LOS ESPAÑOLES on es fixaven els DRETS i DEURES dels espanyols

FUERO DE LOS ESPAÑOLES

Artículo primero. – El Estado español proclama como principio rector de sus actos el respeto a la dignidad, la integridad y la libertad de la persona humana, reconociendo al hombre, en cuanto portador de valores eternos y miembro de una comunidad nacional, titular de deberes y derechos, cuyo ejercicio garantiza en orden al bien común.

Art. 6º La profesión y práctica de la religión católica, que es la del Estado español, gozará de la protección oficial. Nadie será molestado por sus creencias religiosas ni el ejercicio privado de su culto. No se permitirán otras ceremonias ni manifestaciones externas que las de la Religión católica.

Art. 10º Todos los españoles tienen derecho a participar en las funciones públicas de carácter representativo a través de la Familia, el Municipio y el Sindicato, sin perjuicio de otras representaciones que las leyes establezcan.

Art. 12º Todo español podrá expresar libremente sus ideas mientras no atente a los principios fundamentales del Estado.

Art. 15º Nadie podrá entrar en el domicilio de ningún español ni efectuar registros en él sin su consentimiento, a no ser con mandato de la autoridad competente [...]

Art. 16º Los españoles podrán reunirse y asociarse libremente para fines lícitos y de acuerdo con lo establecido por las leyes. [...]

Art. 18º Ningún español podrá ser detenido sino en los casos y en la forma que prescriben las leyes. En el plazo de setenta y dos horas todo detenido será puesto en libertad o entregado a la autoridad judicial.

Art. 22º El Estado reconoce y ampara a la Familia como institución natural y fundamento de la sociedad, con derechos y deberes anteriores a toda ley humana positiva. El matrimonio será uno e indisoluble. El Estado protegerá especialmente a las familias numerosas. [...]

Art.30º La propiedad privada, como medio natural para el cumplimiento de los fines individuales, familiares y sociales, es reconocida y amparada por el Estado. Todas las formas de propiedad quedan subordinadas a las necesidades de la Nación y al bien común.

Art. 33º El ejercicio de los derechos que se reconocen en este Fuero no podrá atentar a la unidad espiritual, nacional y social de España.

Art. 34º Las Cortes votarán las Leyes necesarias para el ejercicio de los derechos reconocidos en este Fuero.

EL FRANQUISME I LA II GUERRA MUNDIAL

- Quan es va iniciar la II GUERRA MUNDIAL el règim de FRANCO es va declarar NEUTRAL.
- Malgrat aquesta, hi havia una EVIDENT IDENTIFICACIÓ amb les POTÈNCIES DE L'EIX que obria la possibilitat a una POSSIBLE PARTICIPACIÓ espanyola en el conflicte.
- FRANCO es va entrevistar amb HITLER a Hendaia (França) l'octubre de 1940 i amb MUSSOLINI a BORDIGHERA (Itàlia) el febrer de 1941.

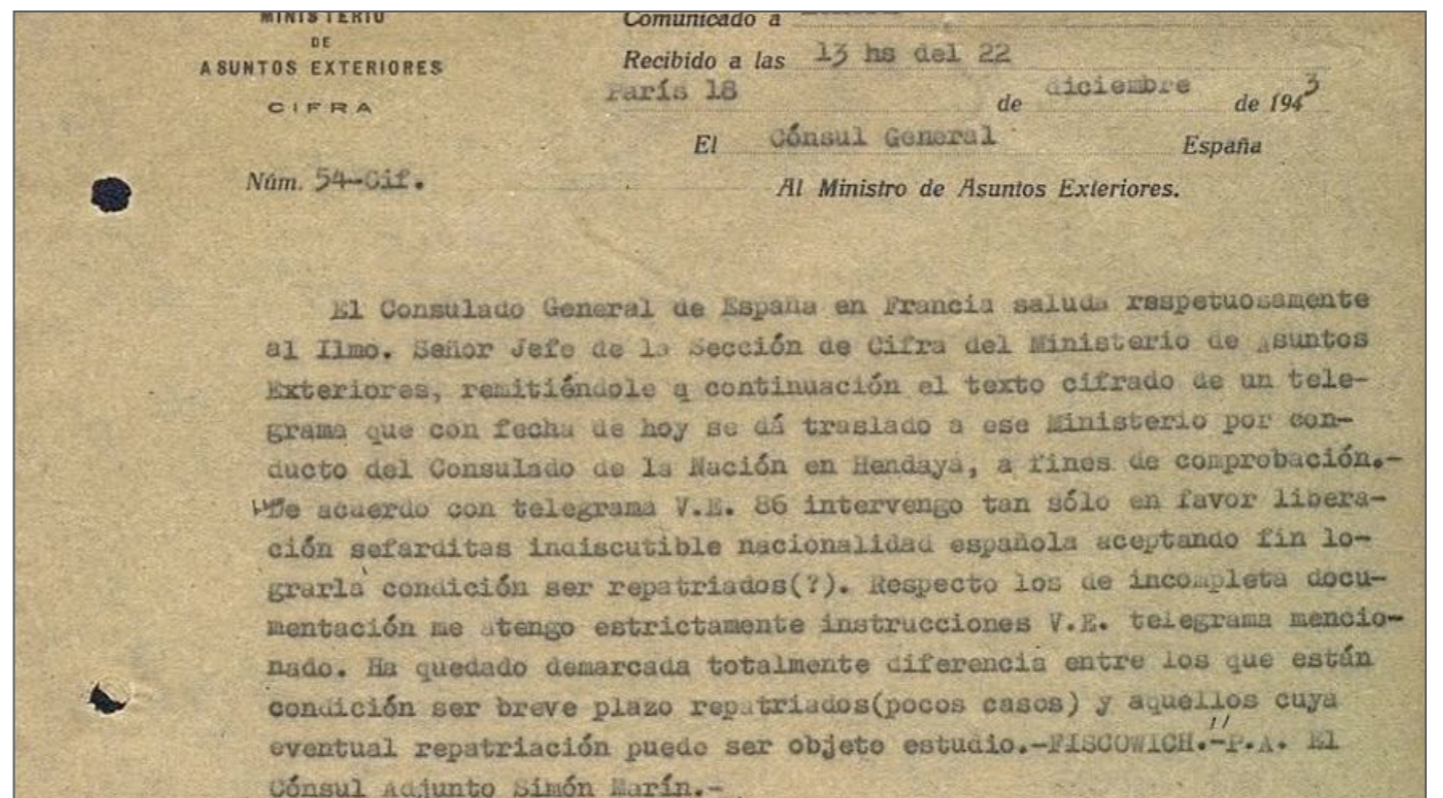

FRANCO amb HITLER a Hendaia

FRANCO amb SERRANO SUÑER i MUSSOLINI a Bordighera

- Hi havia sectors **PARTIDARIS D'ENTRAR A LA II GUERRA MUNDIAL** sobretot entre els falangistes. També hi havia parts que **HI ESTAVEN EN CONTRA** com molts empresaris, l'Església, els monàrquics i part de l'exèrcit.
- **HITLER** demanava una illa Canària i una illa de Guinea Equatorial.
- **FRANCO** demanava Gibraltar, el Roselló, Marroc i part de l'Imperi Colonial Francès.
- Aprofitant la situació de França durant la guerra, entre 1940 i 1945 **FRANCO** va fer-se amb la zona internacional de **TÀNGER**
- Estudis recents han demostrat la **COL·LABORACIÓ DE FRANCO** en les **DEPORTACIONS** d'espanyols i jueus a **CAMPS DE CONCENTRACIÓ**

Abans de la solució final **HITLER** va permetre als seus aliats la repatriació dels jueus que fossin ciutadans seus. **FRANCO** es va mostrar indiferent. En aquest telegrama un diplomàtic espanyol a l'estranger es desentén de les conseqüències de les restrictives instruccions sorgides de Madrid a l'hora de comprovar la nacionalitat dels sefardís. Font: Hugo **DOMÍNGUEZ**. "Un libro revela que Franco colaboró con Hitler en las deportaciones de españoles y judíos a campos de concentración". elDiario.es, 20/01/2015

- FRANCO va abandonar la política de NEUTRALITAT per una de NO BEL·LIGERÀNCIA.
- En el context d'aquesta nova política va col·laborar amb el nazisme enviant la DIVISIÓ AZUL al front soviètic. També va permetre que espanyols anessin a treballar a Alemanya. Finalment, consta que Espanya exportava tungsté clandestinament al règim nazi, provocant un embargament americà del petroli com a represalia.

- Quan el 1943 la guerra canviava de signe, Espanya va tornar a la política de NEUTRALITAT
- El 1945 la guerra va ser guanyada pels aliats i la perdien el feixismes. Això va tenir notables conseqüències en els anys immediatament posteriors
- Davant el nou panorama internacional FRANCO va haver de “maquillar” el règim. La dictadura continuava, però els símbols més directament feixistes es van abandonar progressivament.
- Un dels perdedors d'aquesta nova situació va ser Ramon SERRANO SUÑER, l'impulsor del feixisme com a forma d'Estat a Espanya.

REPRESSIÓ I CONTROL SOCIAL

- La REPRESSIÓ va ser un dels pilars fonamentals del franquisme. Es pretenia liquidar tota oposició o dissidència mitjançant la POR i el TERROR.
- Els CAMPS DE CONCENTRACIÓ i les PRESONS van ser eines al servei de la repressió. En ells es practicaven TORTURES
- Entre 1941 i 1978 la policia tenia un cos, la BRIGADA POLÍTICO-SOCIAL, que era una “policia secreta” encarregada de perseguir i reprimir qualsevol mena d’oposició al franquisme.

1939	270.719
1940	233.373
1941	159.392
1942	124.423
1943	74.095
1944	54.072
1945	43.812
1946	36.379
1947	38.139
1948	37.451
1949	36.127
1950	30.610

Font: Anuaris Estadístics d'Espanya.

- La maquinària repressiva es regia per la JURISDICCIÓ MILITAR. L'eina més emprada era el CONSELL DE GUERRA. Milers de persones van ser acusades de rebel·lió militar, que comportaven anys de presó i PENES DE MORT
- 1963 la repressió va abandonar la jurisdicció militar amb la creació del TRIBUNAL DE ORDEN PÚBLICO, de jurisdicció civil, encarregat dels “delictes polítics no violents”

- El franquisme va promulgar tot un seguit de lleis encaminades clarament a la REPRESSIÓ, evidenciant l'ABSÈNCIA D'UNA JUSTÍCIA IMPARCIAL.
- Algunes d'aquestes lleis van ser la LEY DE RESPONSABILIDADES POLÍTICAS (1939) o la LEY DE REPRESIÓN DEL COMUNISMO Y LA MASONERÍA (1940)
- Des de 1938 hi havia una LEY DE PRENSA que fixava la CENSURA. Tots els mitjans de comunicació estaven controlats pel règim i depenien de la DELEGACIÓN NACIONAL DE PRENSA Y PROPAGANDA, en mans de la FET-JONS.
- A partir de 1951 la censura es va integrar en el MINISTERIO DE INFORMACIÓN Y TURISMO

MINISTERIO DE INFORMACION Y TURISMO
DELEGACION PROVINCIAL
ALICANTE

DELEGACION PROVINCIAL
DE INFORMACION Y TURISMO
ALICANTE

ENTRADA N.º _____
FECHA - 8 OCT. 1974
SALIDA N.º 5805

Adjunto remito a Vd. relación -
de textos gramofónicos que han sido -
calificados como "NO RADIABLES" y otra
relación de los mismos que después --
de su revisión han sido consideraodos
excluidos de las relaciones de "NO --
RADIABLES" por la Dirección General -
de Radiodifusión y Televisión.

Dios guarde a Vd. muchos años.
Alicante, 5 de octubre de 1974

EL DELEGADO PROVINCIAL

Fdo.: Emilio Villalain Rodero

Sr. Director de RADIO ALCOY.- EAJ 12.-
Bto. N. Factor, 2.- A L C O Y.-

La Dirección General de Radiodifusión y Televisión del Ministerio de Información y Turismo estaba en mans d'un únic individu que, sense justificar el perquè, deia que era radiable i que no ho era

PRIMERA OPOSICIÓ POLÍTICA

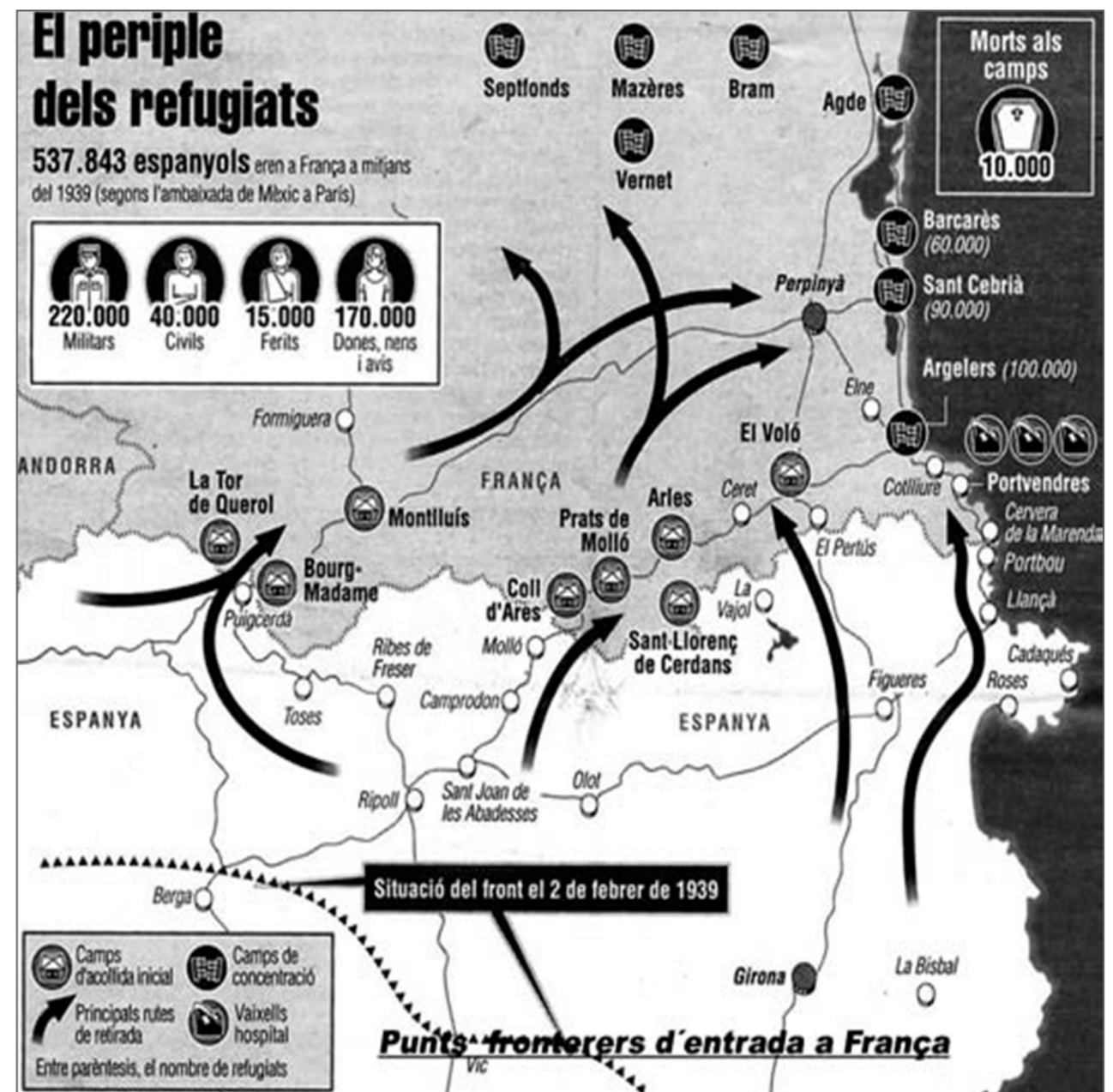
- Durant els primers anys del franquisme només es pot parlar de resistència davant la DESAPARICIÓ DE TOTES LES ORGANITZACIONS POLÍTIQUES I SINDICALS.
- La SITUACIÓ ECONÒMICA i la REPRESSIÓ FRANQUISTA impedièn l'articulació d'una oposició.
- La derrota dels feixismes a la II Guerra Mundial obria una ESPERANÇA a l'oposició.
- NO hi va haver una COORDINACIÓ entre l'OPOSICIÓ A L'EXTERIOR I l'OPOSICIÓ A L'INTERIOR
- El context internacional veia a Espanya com un APÈNDIX DEL FEIXISME, de forma que es va produir un AÏLLACIONISME que va durar fins els anys 50

Kleiner Beitrag zur europäischen
Völkergemeinschaft

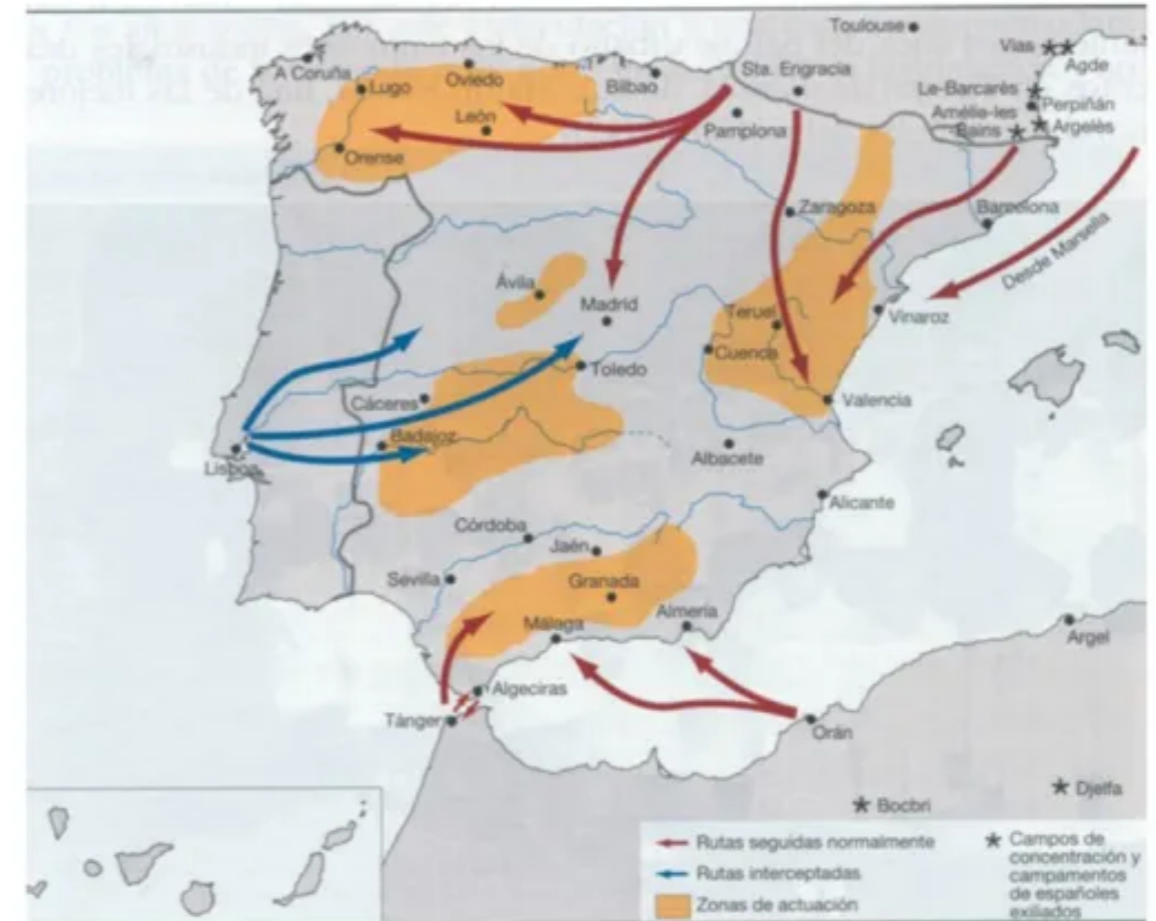
Caricatura de Fritz BEHRENDT sobre l'evolució de l'oposició al franquisme. 1963.

- La major part de l'oposició estava a l'EXILI. Molts estaven en CAMPS DE PRESONERS FRANCESOS. Altres es van integrar en la RESISTÈNCIA FRANCESA. Finalment alguns van acabar en els CAMPS DE CONCENTRACIÓ NAZIS.
- Alguns exiliats van arribar al REGNE UNIT o a SUD-AMÈRICA.
- Cal citar l'ajuda de MÈXIC i del seu President LÁZARO CÁRDENAS, que va acollir a molts polítics i intel·lectuals.
- Entre 1939 i 1946 Mèxic va ser la seu del GOVERN DE LA II REPÚBLICA A L'EXILI. Posteriorment es va traslladar a París, on va durar, marginat internacionalment, fins 1977.

- Hi van haver sectors conservadors i monàrquics que van estar en contra del franquisme. El fill d'ALFONS XIII, JOAN DE BORBÓ va donar a conèixer el 1945 el MANIFEST DE LAUSANA on demanava que FRANCO deixés el poder i es RESTAURÉS LA MONARQUIA.
- Mentre va durar la II Guerra Mundial la resistència i l'oposició van intentar crear algunes plataformes unitàries com l'ALIANÇA NACIONAL DE FORCES DEMOCRÀTIQUES (1944).
- Hi van haver accions del MAQUIS, guerrilles com ara els COMUNISTES que van intentar lluitar contra el franquisme o envair Espanya, com l'intent per la Vall d'Aran

EL MAQUIS

DOC. 21. MANIFEST DE LAUSANA.

Espanoles: Conozco vuestra dolorosa desilusión y comparto vuestros temores. Acaso lo sienta más en carne viva que vosotros, ya que, en el libre ambiente de esta atalaya centroeuropea, donde la voluntad de Dios me ha situado, no pesan sobre mi espíritu ni vendas ni mordazas. A diario puedo escuchar y meditar lo que se dice sobre España [...]. La política exterior seguida por el régimen compromete también el porvenir de la Nación. Corre España el riesgo de verse arrastrada a una nueva lucha fratricida y de encontrarse totalmente aislada del mundo [...]. Por estas razones, me resuelvo, para descargar mi conciencia del agobio cada día más apremiante de la responsabilidad que me incumbe, a levantar mi voz y requerir solemnemente al general Franco para que, reconociendo el fracaso de su concepción totalitaria del Estado, abandone el Poder y dé libre paso a la restauración del régimen tradicional de España, único capaz de garantizar la Religión, el Orden y la Libertad. Bajo la Monarquía –reconciliadora, justiciera y tolerante– caben cuantas formas demande el interés de la Nación [...].

DON JOAN DE BORBÓ, 19 de març de 1945

EL FRANQUISME A CATALUNYA

- Catalunya va perdre al voltant d'un 4,5 % de la població de l'època entre MORTS i EXILIATS.
- El sentiment catalanista va fer que la implantació del franquisme a Catalunya mostrés unes **CARACTERÍSTIQUES ESPECIALS**.
- Des del primer instant que les tropes franquistes van entrar a Catalunya l'abril del 1938 **FRANCO** va decretar **L'ABOLICIÓ DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA**.
- Quan el franquisme va controlar Catalunya es va fer tot el possible per fomentar el **CENTRALISME** i **L'UNITARISME**. Es pretenia crear una **CATALUÑA ESPAÑOLA**.

Missatge que instava a utilitzar la llengua catalana. Balaguer, 1940.

DOC.3 LA PERSECUCIÓ DE LA LLENGUA

Segons una disposició recent, ha estat prohibit l'ús del català en condició de segon idioma oficial a les províncies catalanes. D'ara endavant, només es permetrà l'ús de l'idioma espanyol com a idioma oficial a les províncies catalanes.

Diario El Faro, Lleida, abril de 1938.

(Traduït del castellà)

Tots els espanyols hem de fer tres coses: pensar com Franco, sentir com Franco i parlar com Franco, que parlant, naturalment en l'idioma nacional, ha imposat la seva victòria.

Luis DE GALINSOGA: Parlar com Franco, 1939.

(Traduït del castellà)

- El franquisme va comptar amb el SUPORT D'UNA PART DE LA POBLACIÓ CATALANA. Molts eren industrials, propietaris agrícoles o persones del món financer.
- Alguns d'aquests FRANQUISTES CATALANS provenien de nuclis espanyolistes. Però molts altres provenien del CATALANISME CONSERVADOR, del qual van renegar.
- La major part de la DRETA TRADICIONAL CATALANA que havia estat representada per partits com la LLIGA desapareixia.
- A Catalunya NO HI HAVIA MOLTA MILITÀNCIA A FALANGE, i la major part eren carlins i ex-combatents

Cataluña ha seguido una falsa ruta y ha llegado en gran parte a ser víctima de su propio extravío. Esta falsa ruta ha sido el nacionalismo catalanista. [...] El catalanismo resultó en definitiva un lamentable factor de disgregación, así con respecto a la unidad nacional española, como también dentro de la misma entidad regional catalana, produciendo en ella una funesta separación [...], entre los mismos catalanes, divididos en catalanistas y anticatalanistas, con lo que se inició ya, dentro de la misma Cataluña, una discordia profunda, que en el orden moral era un preludio de guerra civil, vehemente y furibunda. [...]

Y puesto que la Providencia [...], nos ha salvado de una ruina irreparable, por medio de nuestro excelso Generalísimo y del glorioso Ejército Nacional, es necesario que la rectificación, la contrición y la enmienda marquen una nueva orientación de la vida de Cataluña, reincorporada a España definitivamente. A la obra grandiosa de la reconstrucción de la patria española emprendida por el Movimiento Nacional deben, pues, cooperar todos los catalanes efusivamente y con la mayor lealtad, sin recelos y sin regateos de ningún género [...].

FERRAN VALLS I TABERNER, «La falsa ruta»,
La Vanguardia española, núm. 22592, 15 de febrer de 1939.

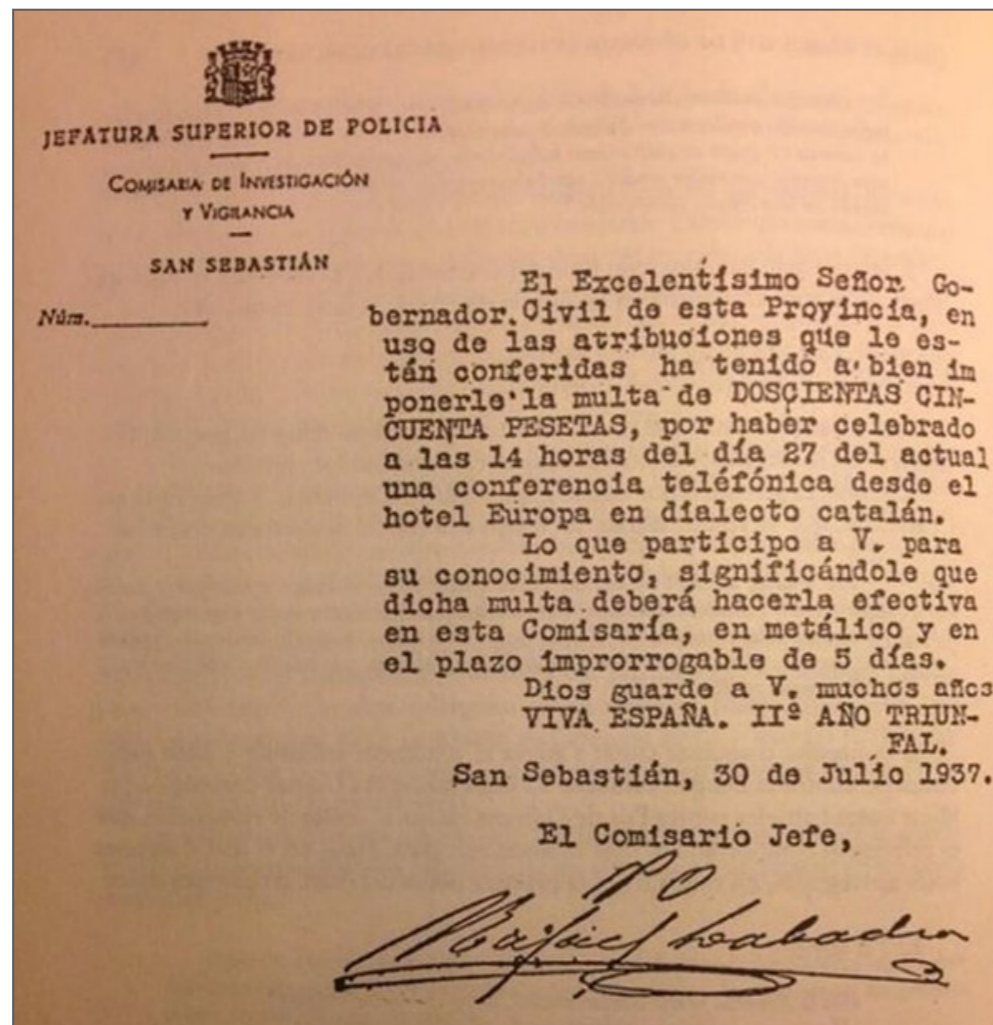

José María PORCIOLES, alcalde de Barcelona (1957 - 1973)

Eduardo AUNÓS, ministre de justícia (1943 - 1945)

- Els principals càrrecs de responsabilitat a Catalunya eren designats des del poder central. CAPITANS i GOVERNADORS CIVILS provenien de FORA DE CATALUNYA.
- Els càrrecs inferiors de l'administració si que eren ocupats per FRANQUISTES CATALANS, sobretot als AJUNTAMENTS i a les DIPUTACIONES. Hi havien franquistes convençuts. Però molts dels qui provenien de les ÈLITS ECONÒMIQUES I SOCIALS s'adherien al franquisme per OPORTUNISME POLÍTIC o per INTERESSOS ECONÒMICS

Comunicació d'una multa per haver realitzat una trucada privada en català. 1937.

Cartell propagandístic del franquisme. 1939.

- La repressió a Catalunya va ser **ESPECIALMENT DURA i MOLT ÀMPLIA**. Anava dirigida contra individus, associacions o partits.
- En els moments immediatament posteriors a la guerra **VAN SER EXECUTATS** aproximadament uns 3.500 catalans.
- Un d'ells va ser el President de la Generalitat de Catalunya **LLUÍS COMPANYS**.
- La major part dels represaliats eren membres d'ERC, de la CNT, pagesos o jornalers. Un cas paradigmàtic va ser el del periodista Carles RAHOLA, executat pels seus articles publicats a la premsa.
- Altres milers de catalans van ser empresonats sota l'acusació de "ROJO I SEPARATISTA".

SENTÈNCIA CONTRA EL PRESIDENT LLUÍS COMPANYS

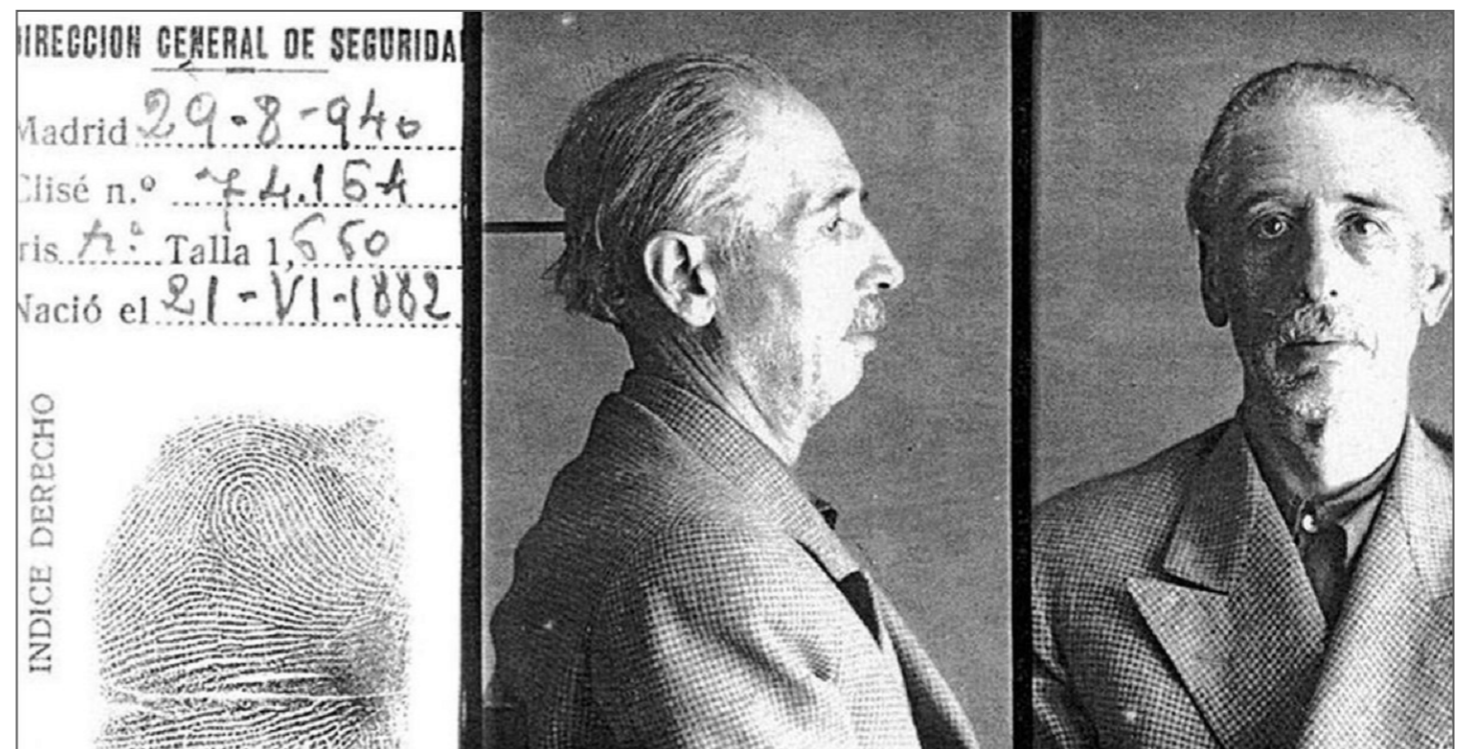
Que en produir-se el Glorioso Movimiento Nacional, el processat, Lluís Companys, va continuar al càrrec de President de la Generalitat, i s'oposà fermament al triomf de l'Alzamiento, i que amb aquesta finalitat va celebrar reunions a les conselleries de la Generalitat en què es va prendre l'acord del repartiment d'armes per enfrontar-se a l'exèrcit nacional (...).

Que el processat no va posar remei per reprimir els desordres i crims, assassinats, robatoris, saqueigs i depredacions de tota mena a què es van lliurar els elements esquerrans (...).

Que, presidint el govern de la Generalitat, va legislar àmpliament en tota classe de matèries, inspirant-se en la consecució del triomf de les esquerres(...).

Decidim que hem de condemnar i condemnem l'ex-president del dissolt govern de la Generalitat catalana, Lluís Companys i Jover, com a responsable del delictes de rebel·lió militar, a la pena de mort (...).

Sentència del consell de guerra sumaríssim a Lluís Companys, Barcelona, 1940. (Traduït del castellà)

Fitxa policial del President Lluís COMPANYS. 1940

- Hi va haver una **DEPURACIÓ DE TREBALLADORS** tant en les entitats públiques com en les empreses privades.

- També es van **CONFISCAR ELS BÉNS I LES PROPIETATS** de les persones i institucions considerades **DESAFECTES**.

- Amb la idea de **REESPANYOLITZAR CATALUNYA** es va voler **ESBORRAR LA IDENTITAT CATALANA**. Això no només afectava a la llengua, sinó també a la cultura catalana en general.

- El **CASTELLÀ** es convertia en la **ÚNICA LLENGUA OFICIAL**. El català va sobreviure només en l'àmbit privat. Diaris, ràdios i tota mena de publicacions en català estaven prohibits. També es prohibien els símbols.

DEPURACIÓ DEL MAGISTERI*

Província	Destituïts	Altres sancions	Sense sanció
Barcelona	15,46	15,33	69,31
Girona	11,12	17,10	71,78
Lleida	4,65	18,62	76,73
Tarragona	8,44	13,58	77,98
*en %			

HABLE BIEN

Sea Patriota - No sea bárbaro

Es de cumplido caballero, que Vd. hable nuestro idioma oficial o sea el castellano. Es ser patriota.

VIVA ESPAÑA Y LA DISCIPLINA Y NUESTRO IDIOMA CERVANTINO

¡ARRIBA ESPAÑA!

Octavilla. Imprenta Sindical. A Coruña. 1941

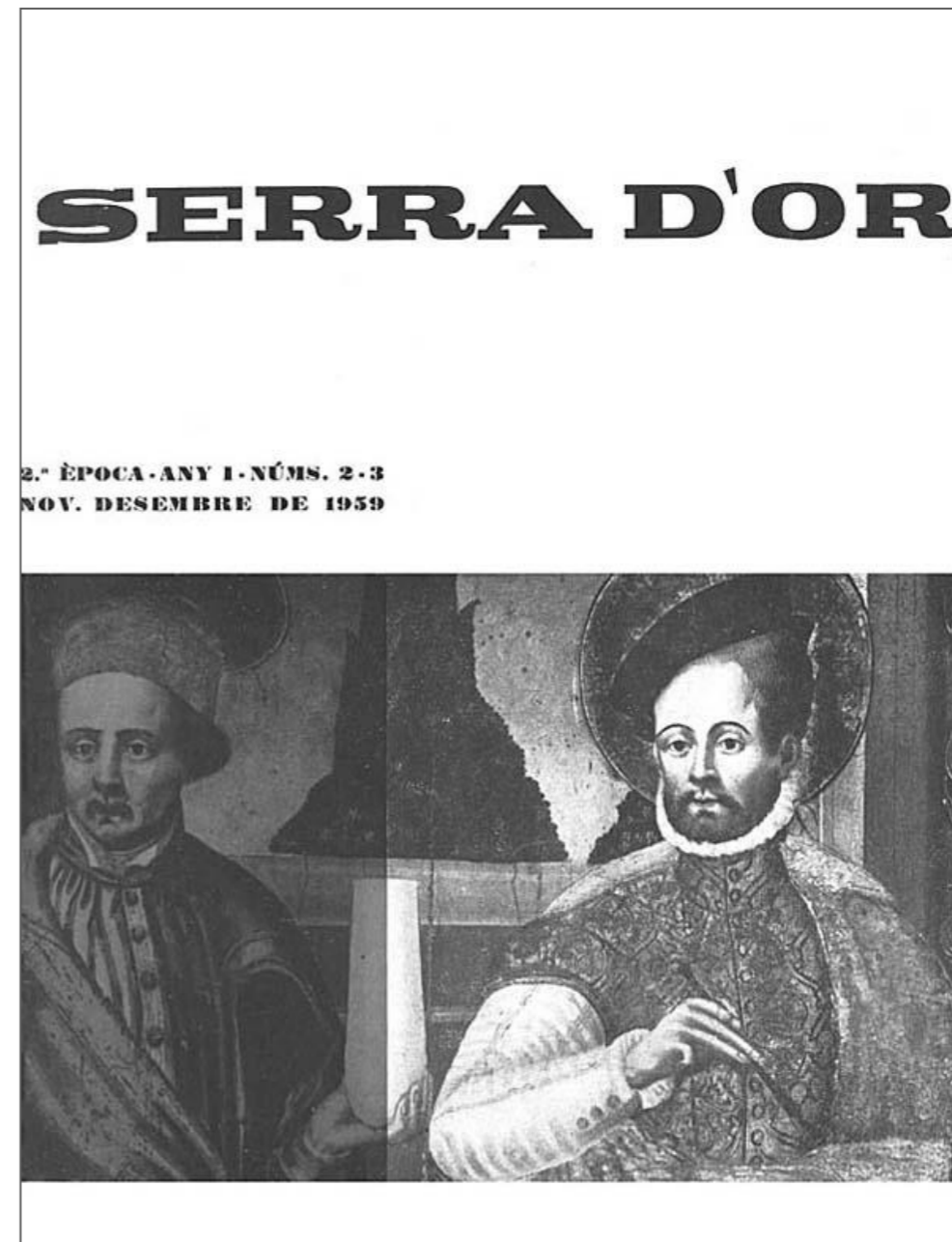
De conformidad con lo dispuesto en el Decreto de 20-5-40 y en cumplimiento del mismo, referente a la traducción de **denominaciones extranjeras**, la presente denominación queda modificada en el sentido que queda expuesto en el diseño adjunto a este Título.

Madrid a 2 de *diciembre* de 1941.

Leon Martín

Tomada razón en el libro 206, folio 24, número 103.497

- Durant els primers anys del franquisme la cultura catalana va quedar MOLT TOCADA. Molts s'havien exiliat i els qui s'havien quedat van haver de patir la CENSURA I LA REPRESSIÓ.
- EI CATALANISME CULTURAL es va haver de moure en la CLANDESTINITAT.
- Hi van haver algunes grups PREOCUPATS per la TRANSMISSIÓ DE LA LLENGUA I LA CULTURA CATALANES. EI GRUP MIRAMAR de Maurici SERRAHIMA, democristià, debatia en la clandestinitat sobre la llengua i la cultura catalanes. D'iniciatives com aquesta van sorgir iniciatives com les de les revistes ARIEL (1946) o SERRA D'OR (1959).
- A mig termini, la censura i la repressió van tenir un l'efecte contrari, una FORTA REACCIÓ CULTURAL I CÍVICA QUE IDENTIFICAVA EL CATALANISME AMB L'ANTIFRANQUISME

L'AUTARQUIA

- L'AUTARQUIA tenia com a objectiu l'autosuficiència econòmica a partir de l'aïllament exterior i la substitució de la llibertat econòmica per la intervenció de l'Estat.
- Aquesta política es va dur a terme en un context de FAM, POBRESA, PÈSIMES DECISIONS de les autoritats franquistes, MANCA D'AJUDES EXTERIORS i d'INFRASTRUCTURES PRODUCTIVES DESTRUÏDES per la guerra.
- Per assolir l'AUTARQUIA es van REGLAMENTAR LES IMPORTACIONS I LES EXPORTACIONS, es va voler FOMENTAR LA INDÚSTRIA i es va fixar una REGULACIÓ ESTATAL DE LA COMERÇ I DELS PREUS

DOC. 30. EVOLUCIÓ DE LA PRODUCCIÓ A ESPANYA (1935-1950).

Any	PIB
1935	100,0
1940	84,1
1941	88,7
1942	93,1
1943	92,3
1944	94,1
1945	77,6
1946	101,0
1947	96,0
1948	93,0
1949	93,0
1950	87,0

Font: Consejo de Economía Nacional

DOC.7 DEFENSA DE L'AUTARQUIA

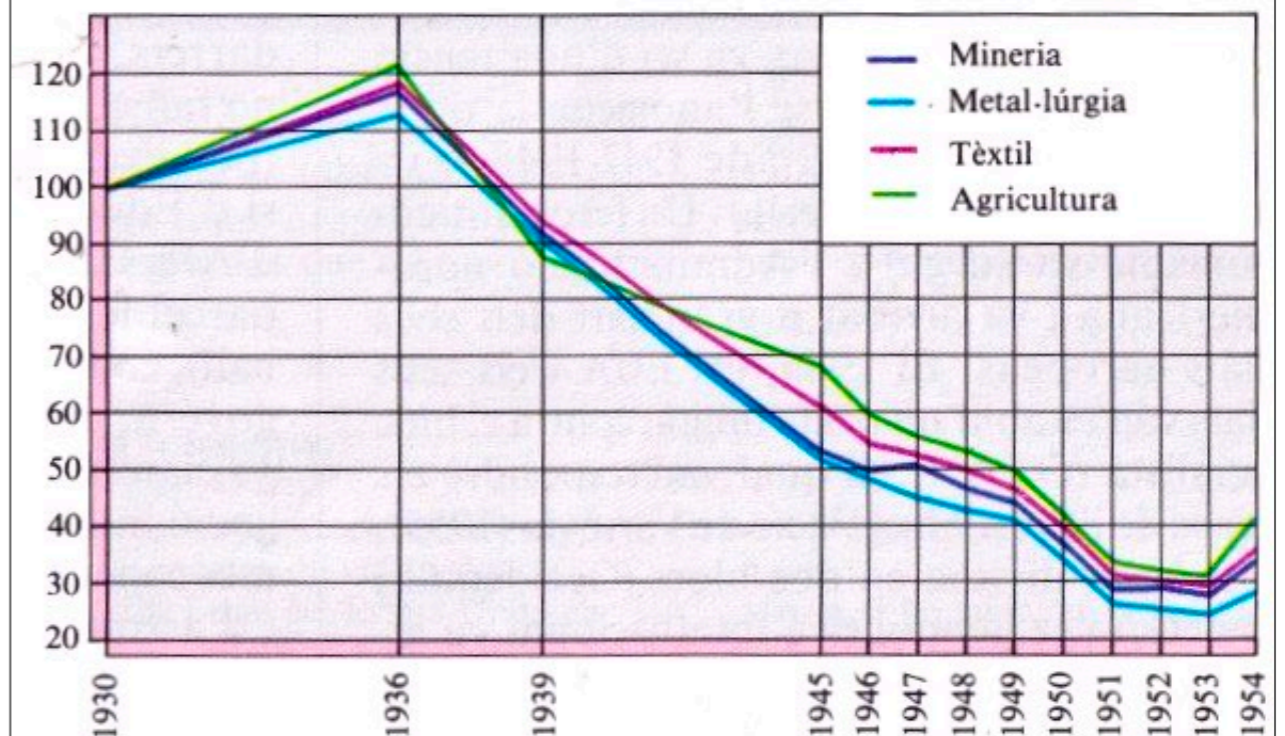
Espanya és un país privilegiat que pot bastar-se a si mateix. Tenim tot allò que ens cal per viure, i la nostra producció és prou abundant per assegurar-nos la subsistència. No tenim necessitat d'importar res (...).

Declaracions de Franco al diari Candide, 1939.
(Traduït del castellà)

La doctrina autàrquica entén que el major benestar social i polític d'un Estat només s'aconsegueix produint a l'interior del país la major quantitat de béns consumibles. La producció aleshores s'estima com a valor nacional, i és considerada finalitat de poder i meta d'independència política i social. (...)

A. de MIGUEL: *Información Comercial Española*, 1941.
(Traduït del castellà)

Variacions del salari obrer, expressat en pessetes de 1930 (1930 = 100)

- Amb aquestes mesures una de les conseqüències va ser la **DESAPARICIÓ DEL LLIURE MERCAT** i la **FIXACIÓ DE PREUS** per part de l'Estat.
- Davant d'aquestes mesures ràpidament es va articular un **MERCAT NEGRE** i l'**ESTRAPERLO**. La seva aparició va implicar un **MAJOR DESPROVEÏMENT D'ALIMENTS** i un **NOTABLE ENCARIMENT** dels productes.
- Els **SALARIS NO PUJAVEN**.
- Van aparèixer les **CARTILLES DE RACIONAMENT**.
- La **INDÚSTRIA** es va **VEURE AFECTADA** ja que la pujada de preus i la baixa de salaris comportava una **BAIXADA DE LA DEMANDA DE PRODUCTES INDUSTRIALS**.
- Les indústries havien de despedir treballadors, amb la qual cosa **AUGMENTAVA L'ATUR**.
- L'autarquia va implicar un **EMPITJORAMENT DEL NIVELL DE VIDA** d'una gran part de la població així com una **DESIGUALTAT EN LA DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA**.

RACIONAMENT I MERCAT NEGRE (en pessetes)		
Productes	Preu del racionament	Preu del mercat negre
Oli	4,8	12
Mongetes	3	8
Arròs	3	10
Sucre	3,47	18
Pa	1,57	7

PRESSUPOST MENSUAL D'UNA FAMÍLIA OBRERA¹ (en pessetes)		
Concepte	1936	1943
Lloguer	50	50
Aliments	200,70	1126
Vestits	40,17	115
Diversos	64,8	105
TOTAL DESPESES	355,67	1396
TOTAL INGRESSOS	428	666,75

¹ Família obrera de Sabadell de 4 membres.

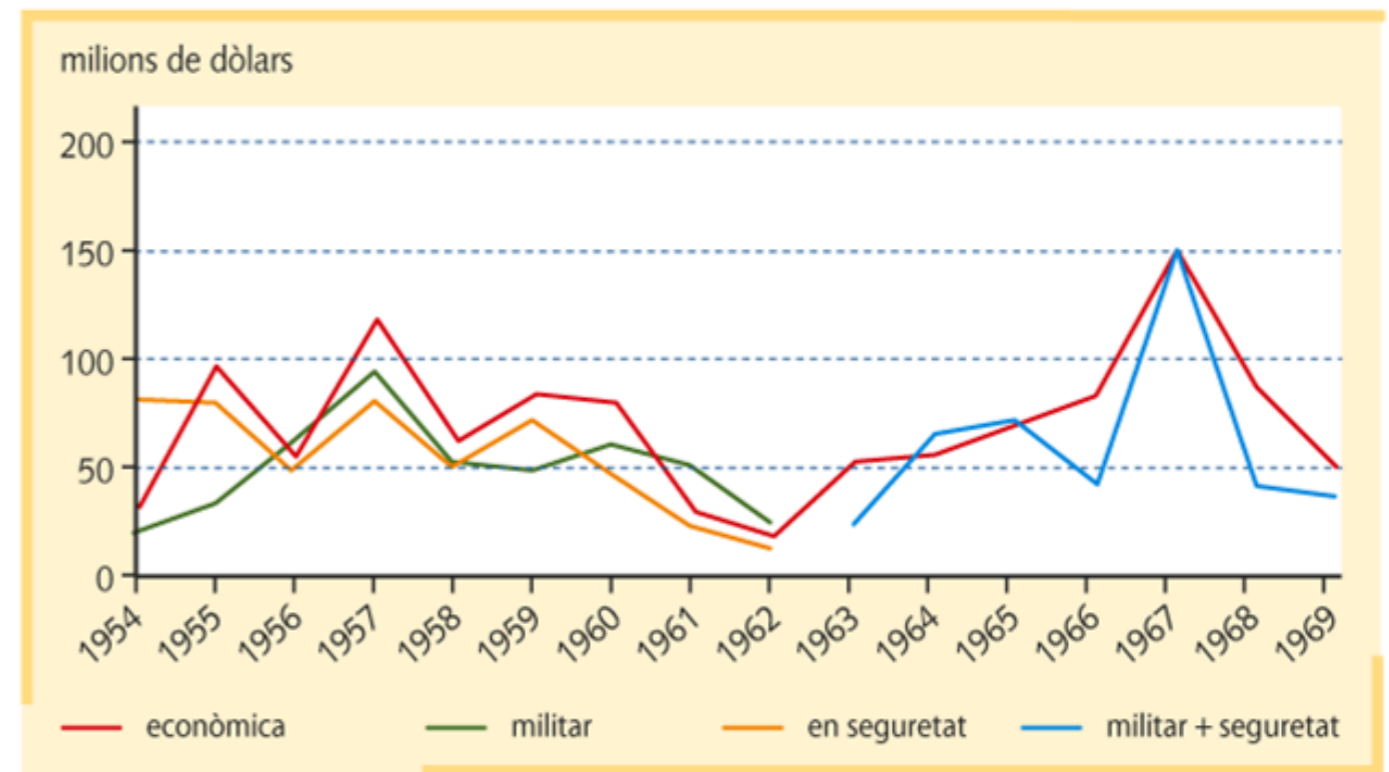
ELS PRIMERS INTENTS D'OBERTURA I EL RECONeixEMENT INTERNACIONAL (1951 - 1959)

- La SITUACIÓ ECONÒMICA d'Espanya va arribar a un punt que era TOTALMENT INSOSTENIBLE.
- Malgrat la repressió, en aquest context es van produir les PRIMERES MOBILITZACIONS OBRERES I CIUTADANES.
- L'AUTOSUFICIÈNCIA respecte a l'exterior va demostrar ser un COMPLET FRACÀS. Alguns països, com l'ARGENTINA de PERÓN van ajudar Espanya.
- La pesseta es DEVALUAVA en el marc de l'economia internacional i la producció espanyola NO ERA COMPETITIVA.
- La SOLUCIÓ va venir de la ma d'un CANVI EN EL CONTEXT INTERNACIONAL.

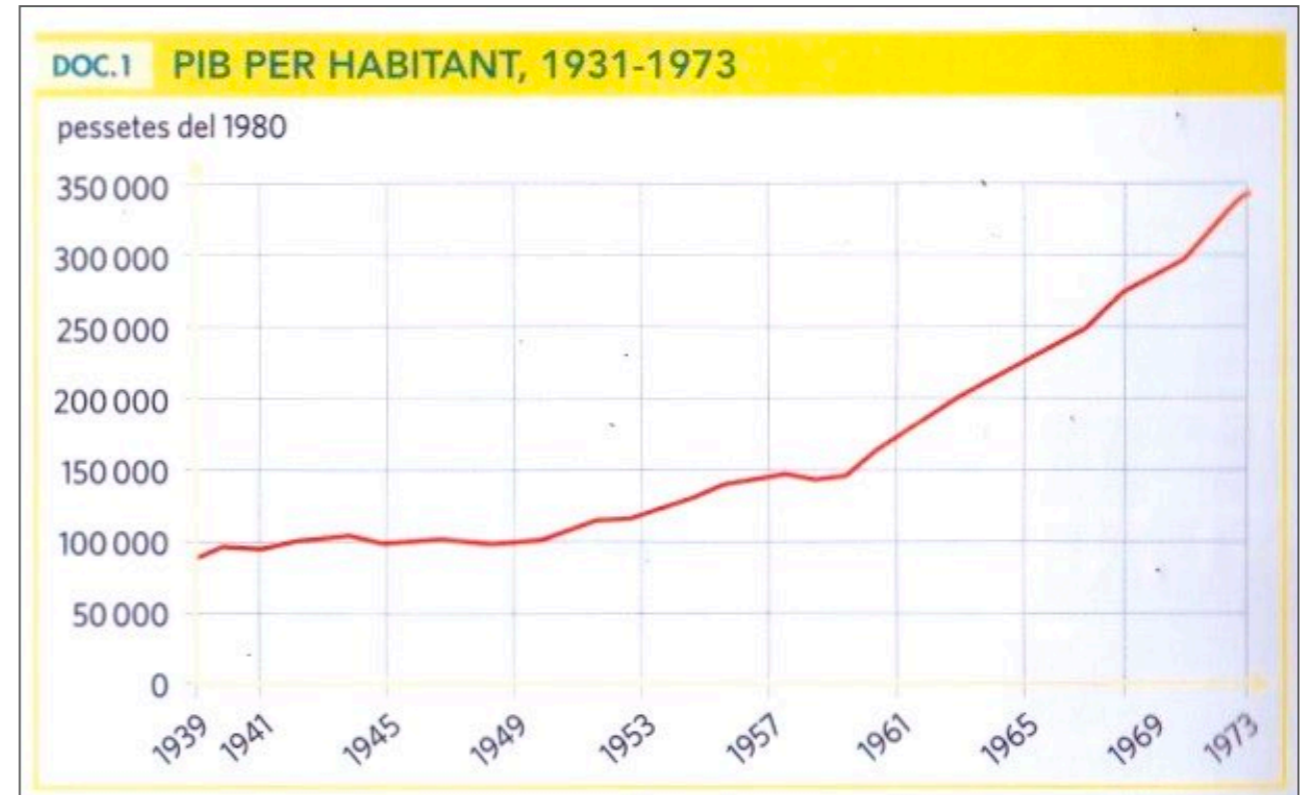
- La tensió entre l'URSS i els EUA en el context de la GUERRA FREDA s'incrementava amb el pas dels anys. El 1947 es va produir el bloqueig de Berlín, i el 1949 l'URSS provava amb èxit la seva bomba atòmica.
- Davant d'aquesta realitat els EUA VA REORIENTAR LA SEVA POLÍTICA CAP A ESPANYA. A canvi del seu suport contra el comunisme, els EUA van concedir ajudes a l'Espanya de FRANCO.
- El 1953 se signava un ACORD AMB ELS EUA pel qual a canvi de la instal·lació de bases americanes en territori espanyola els americans concedien ajudes econòmiques, assessorament tècnic i material militar.
- Poc després Espanya entrava a la FAO i a l'UNESCO. El 1955 era acceptada a l'ONU.
- Un altre èxit del franquisme va ser la firma el 1953 d'un CONCORDAT AMB L'ESGLÉSIA CATÒLICA que reforçava l'aliança amb aquesta.
- El 1959 tot culminava amb la VISITA DEL PRESIDENT EISENHOWER a Espanya

Any	Incorporació d'Espanya als organismes internacionals
1951	FAO (Organització per a l'Alimentació i l'Agricultura)
1953	UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura)
1955	ONU (Organització de les Nacions Unides)
1956	OIT (Organització Internacional del Treball)
1957	OIEA (Organització Internacional de l'Energia Atòmica)
1958	OECE (Organització Europea de Cooperació Econòmica) FMI (Fons Monetari Internacional) BIRF (Banc Internacional de Reconstrucció i Desenvolupament)
1960	GATT (Acord General sobre Aranzels i Comerç)

L'AJUDA ECONÒMICA I MILITAR DELS ESTATS UNITS A ESPANYA

- Malgrat que el reconeixement exterior donava aire al règim els PROBLEMES INTERNS continuaven sent MOLT GREUS i NO ESTAVEN RESOLTS.
- La població vivia una SITUACIÓ DÍFICIL degut a la PENÚRIA ECONÒMICA mentre la resta de països europeus creixien econòmicament.
- Aquesta situació va esperonar les PRIMERES PROTESTES SOCIALS. El març de 1951 es produïa a Barcelona la VAGA DELS TRAMVIES. Poc després es produïen convocatòries a vagues pels SALARIS DE FAM
- La resposta del franquisme va ser la REMODELACIÓ DEL GOVERN cap a 1951 introduint polítics catòlics per donar una imatge MENYS AUTORITÀRIA i MÉS MODERADA del règim

PÁGINA 13 LA VANGUARDIA ESPAÑOLA

Suspensión temporal de las actuales tarifas tranviarias, mientras se estudia la solución definitiva

A partir de hoy regirán las anteriores

El ministro de Obras Públicas aprueba la propuesta de las Entidades barcelonesas elevada por el gobernador

La representación de las fuerzas vivas de la ciudad en el Gobierno Civil

El pasado domingo, el gobernador civil de la provincia recibió en su despacho oficial y en audiencia extraordinaria a los representantes de las Cámaras y entidades sindicales y económicas de nuestra ciudad. Poco antes de las dos de la tarde se reunieron en el Gobierno Civil el presidente de la Cámara Oficial de Industria, don Antonio M. López, y directivos de la misma; el presidente de la Cámara de Comercio y Navegación, don Amadeo Maristany, y miembros de su Junta; el presidente accidental del Fomento del Trabajo Nacional, don Pedro Gual Vilalbi, y Junta del mismo; el delegado provincial sindical, don Claudio Emilio Sánchez García, con los procuradores en Cortes don Aurelio Abellán, don Juan Cabañero, don Miguel Fernández Gómez, don Vicente García Ribes, don Manuel García Serret, don Enrique Martínez Lacort, don Adolfo Martínez...

ciudad con alborotos y algaradas impropias del civismo proverbial de Barcelona. Y así como yo apoyaré ante las Corporaciones y ante el Gobierno los anhelos legítimos de la población para buscar una solución adecuada, mantendré también con toda energía el orden público a mi confiado.

Importante reunión en la Cámara Oficial de la Industria

A las seis de la tarde del domingo, en los locales de la Cámara Oficial de la Industria se reunieron los miembros de la Comisión a que hace referencia la información anterior. Previamente se había solicitado y obtenido la asistencia de representantes del Ayuntamiento de Barcelona y de la Compañía de Tranvías. Al finalizar la reunión, el presidente de la Cámara Oficial de la Industria, en nombre y representación de la Comisión citada, entregó a los informadores de Prensa la siguiente nota:

saron a su jefe el deseo de la Organización de que, recogiendo la espontaneidad de los barceloneses todos ante problema planteado por la elevación las tarifas tranviarias, se procediese a rápido estudio de la cuestión para ver hallar una justa solución a la misma. El gobernador civil y jefe provincial expuso a dichas jerarquías su criterio, público, sobre este asunto, agradeciéndoles su colaboración.

A los empresarios, técnicos y obreros encuadrados en los Sindicatos de Barcelona

En vías de solución el problema de tarifas tranviarias que viene haciendo desasogada a la ciudad desde hace varios días, la presencia y la voz de la Organización Sindical — elemento vivo y potente de la economía y el fermento social de la Patria — no podían faltar en esta

- Les PROTESTES es van repetir el 1956 i el 1958. Moltes es van produir als PRINCIPALS NUCLIS OBRERS espanyols. També es va reprendre el BOICOT ALS TRAMVIES i per primer cop es produïen PROTESTES ESTUDIANTILS.
- El CONTEXT INTERNACIONAL i la NO MILLORA de la SITUACIÓ ECONÒMICA van impulsar un nou CANVI DE GOVERN el 1957. En aquest nou govern van entrar els TECNÒCRATES de l'OPUS DEI ocupant llocs clau de la direcció econòmica d'Espanya. El seu objectiu era INTRODUIR REFORMES ECONÒMIQUES per finalitzar l'autarquia, liberalitzar el mercat interior i obrir-se al mercat exterior.
- Paral·lelament, el 1958 s'aprovava una de les lleis fonamentals del franquisme, la LEY DE PRINCIPIOS DEL MOVIMIENTO NACIONAL. Aquesta llei actualitzava els principis rectors del franquisme sense alterar el seu caràcter dictatorial.

3. Els «Principios Fundamentales del Movimiento»

Los Principios Fundamentales del Movimiento Nacional, según el artículo 1º de la Ley que los promulga, constituyen la síntesis de los que inspiran las demás Leyes Fundamentales de la Nación; son, por ello, permanentes e inalterables. Es decir, que representan la esencia de todo nuestro orden político, la síntesis histórica y política de la Nación española.

[...] En efecto, es necesario que la naturaleza de los Principios ostente este rango de inalterabilidad, so pena de convertirlos en algo coyuntural o ceñido al avatar de cada circunstancia. Este peligro está eliminado respecto a los Principios Fundamentales, precisamente por su carácter de inalterabilidad. Los Principios constituyen el resumen de toda una filosofía política; atentar contra ellos, contra

cualquiera de ellos, equivaldría a tanto como a renunciar al sentido y a la ejecutoria, al horizonte y a la continuidad de un sistema que ha demostrado su fecundidad, su capacidad creadora y su eficacia en orden a la transformación nacional.

Los Principios del Movimiento Nacional en el X aniversario de su promulgación (17 de maig de 1968)

El nou govern de FRANCO de 1957

EL FRANQUISME

LES TRANSFORMACIONS DELS ANYS 60 (1959 - 1973)

LES BASES DEL CREIXEMENT DELS ANYS 60: LIBERALITZACIÓ I CREIXEMENT ECONÒMIC

- Cap a 1957 l'economia espanyola estava a punt de FER FALLIDA. No hi havia reserves al Banc d'Espanya, hi havia un gran dèficit comercial, inflació elevada i desequilibri pressupostari.
- En aquest context es va demanar AJUDA A ORGANISMES com l'OCDE o el FMI. Les seves indicacions significaven acceptar tot un seguit de mesures correctores que implicaven la FI DE L'AUTARQUIA, DE L'INTERVENCIONISME i L' ACCEPTACIÓ D'UNA ECONOMIA LLIURE DE MERCAT
- Gràcies a aquesta REORIENTACIÓ ECONÒMICA des de finals dels anys 50 i fins aproximadament el 1973 Espanya va viure un CREIXEMENT ECONÒMIC EXTRAORDINARI. Aquest, però, no va ser del mateix nivell que van experimentar la resta de països europeus.

- El 1959 es va posar en marxa el PLA D'ESTABILITZACIÓ, posant fi a l'intervencionisme i a la regulació franquista. Aquest pla va girar al voltant de tres eixos: ESTABILITZACIÓ DE L'ECONOMIA, LIBERALITZACIÓ DEL MERCAT INTERIOR i APERTURA I LIBERALITZACIÓ DEL COMERÇ EXTERIOR.
- Aquest pla va ser posat en marxa pels TECNÒCRATES de l'OPUS DEI. Eren persones molt preparades, formades i amb perfils tècnics (d'aquí el nom).
- Segons els TECNÒCRATES la única manera que tenia FRANCO de continuar en el poder era FOMENTANT EL CREIXEMENT ECONÒMIC i fent REFORMES ADMINISTRATIVES. Sorgia així el concepte "DESARROLLISME".
- Segons el DESARROLLISME el CREIXEMENT ECONÒMIC era la base per garantir una ESTABILITAT SOCIAL que a la vegada assegurés la CONTINUÏTAT POLÍTICA DEL RÈGIM

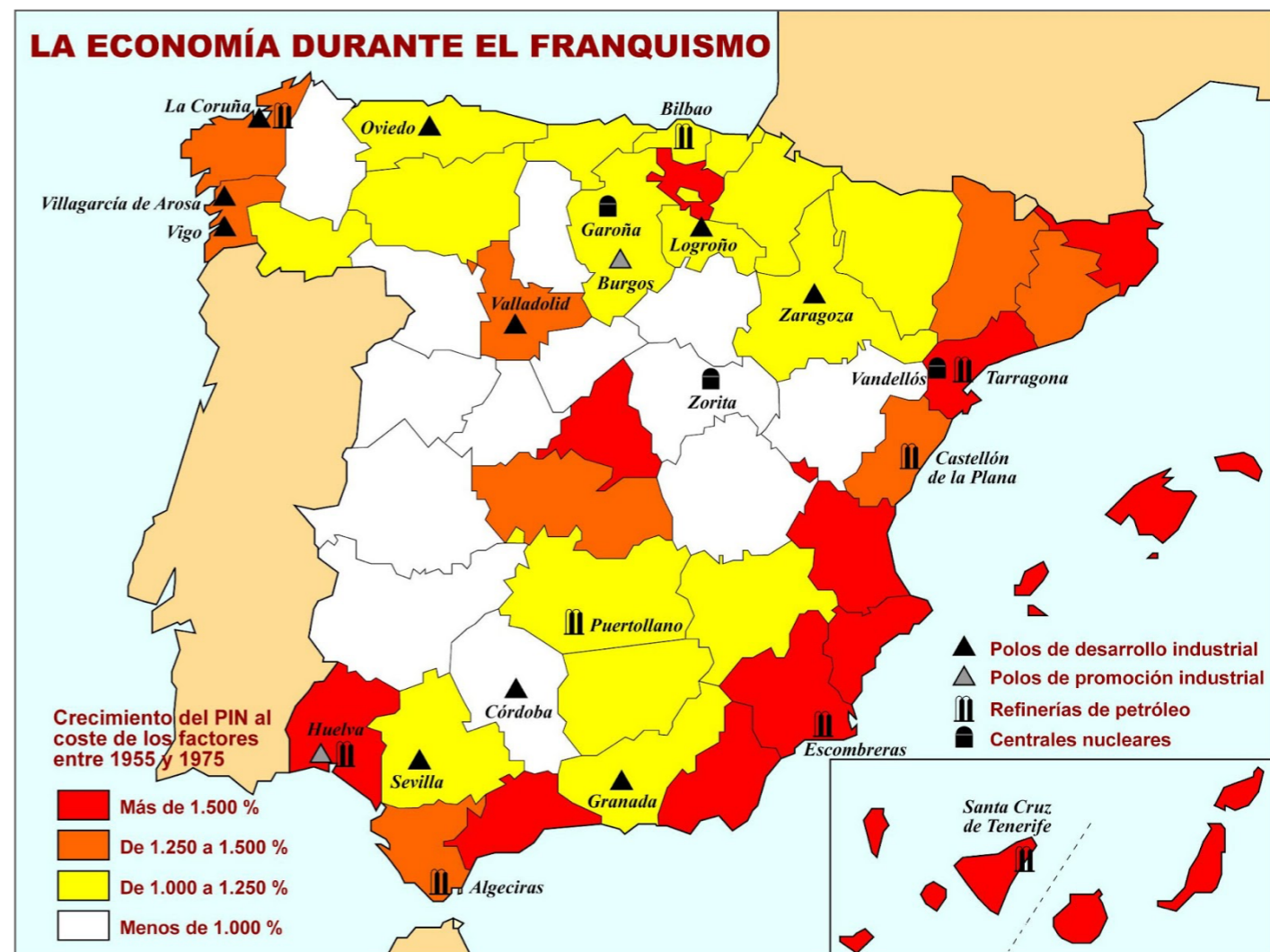
EL PLA D'ESTABILITZACIÓ

- El predomini dels TECNÒCRATES al govern va anar en detriment dels FALANGISTES, que van ser relegats a un segon pla.
- El PLA D'ESTABILITZACIÓ va anar acompanyat d'uns PLANS DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL. L'objectiu era IMPULSAR L'ACTIVITAT DEL SECTOR PÚBLIC a la vegada que s'oferien PREVISIONS I AJUDES AL SECTOR PRIVAT.
- Es van dur a terme TRES PLANS (1964-67, 1968-71 i 1971-75). Estaven controlats per la COMISSARIA DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT presidida per Laureà LÓPEZ RODÓ.
- Els plans volien dur a terme REFORMES ESTRUCTURALS. Es van centrar molt en la INDÚSTRIA i en millorar l'EFICIÈNCIA EMPRESARIAL. La idea era SOLUCIONAR LES DEFICIÈNCIES HISTÒRIQUES DE LA INDÚSTRIA A ESPANYA i CREAR POLS DE DESENVOLUPAMENT PER REDUIR ELS DESEQUILIBRIS REGIONALS. Els resultats va ser ESCASSOS

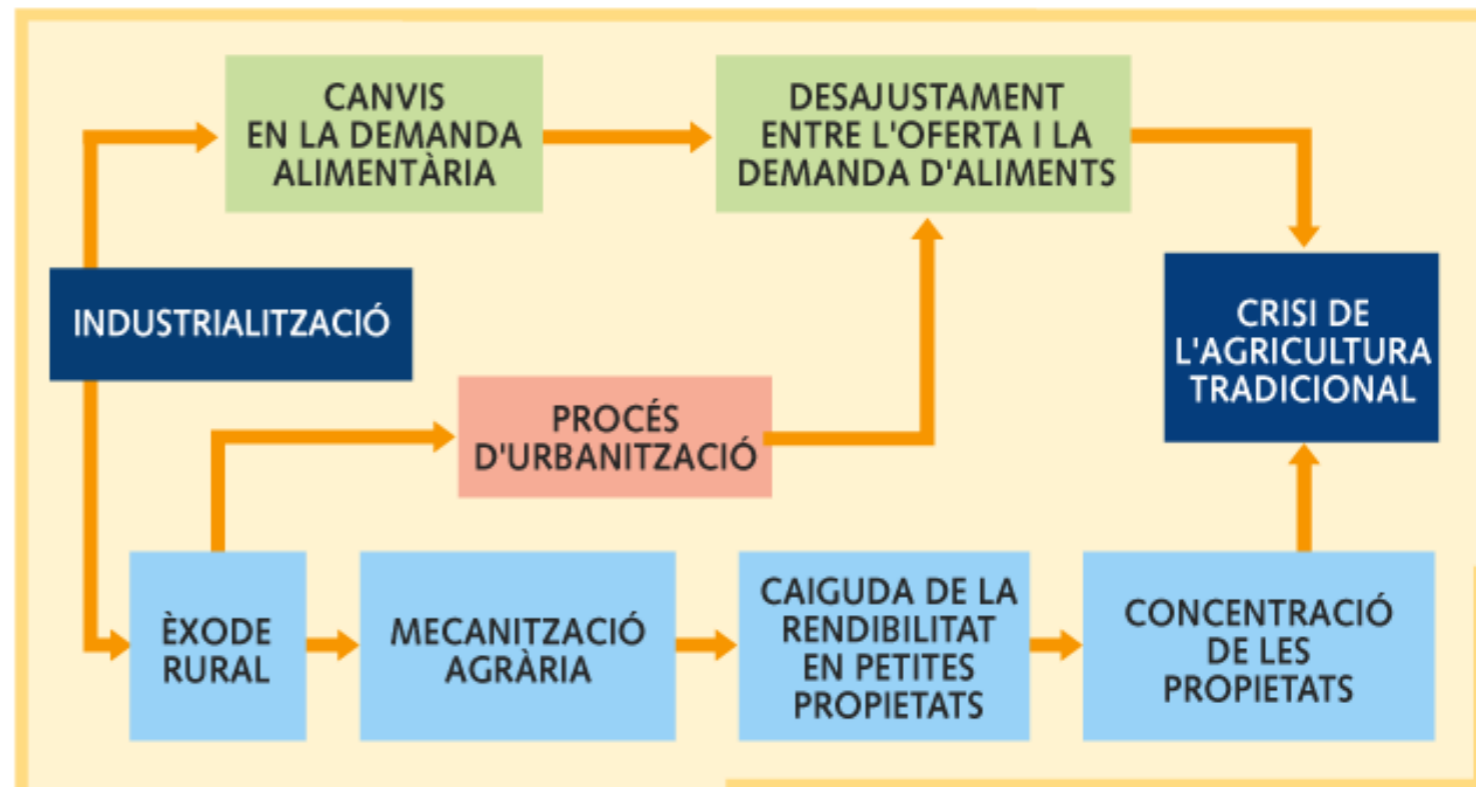
Laureano LÓPEZ RODÓ

AGRICULTURA

- Els canvis estructurals en l'economia espanyola van afectar l'agricultura, que va experimentar una GRAN TRANSFORMACIÓ.
- Es va produir un AUGMENT DE LA PRODUCTIVITAT PER HECTÀREA gràcies a l'us d'adobs i fertilitzants químics, tot i la disminució de la superfície conreada.
- Aquest augment va fer que SOBRESSIN TREBALLADORS AL CAMP. La conseqüència va ser un ÈXODE RURAL del camp a la ciutat.
- Molts es van haver de reubicar en altres sectors, sobretot a la indústria i a la construcció.

LA CRISI DE L'AGRICULTURA TRADICIONAL

MODERNITZACIÓ DE L'AGRICULTURA ESPANYOLA

Indicador	1960	1976
Nombre de tractors	36845	400928
Consum de fertilitzants (en t)	242824	747702
Producció agrària total (en milers de milions de ptes.)	220	1025
Concentració parcel·lària (en milers d'ha)	243	4538,2
Productivitat del sector agrari (índex 100 = 1964)	92,3	480

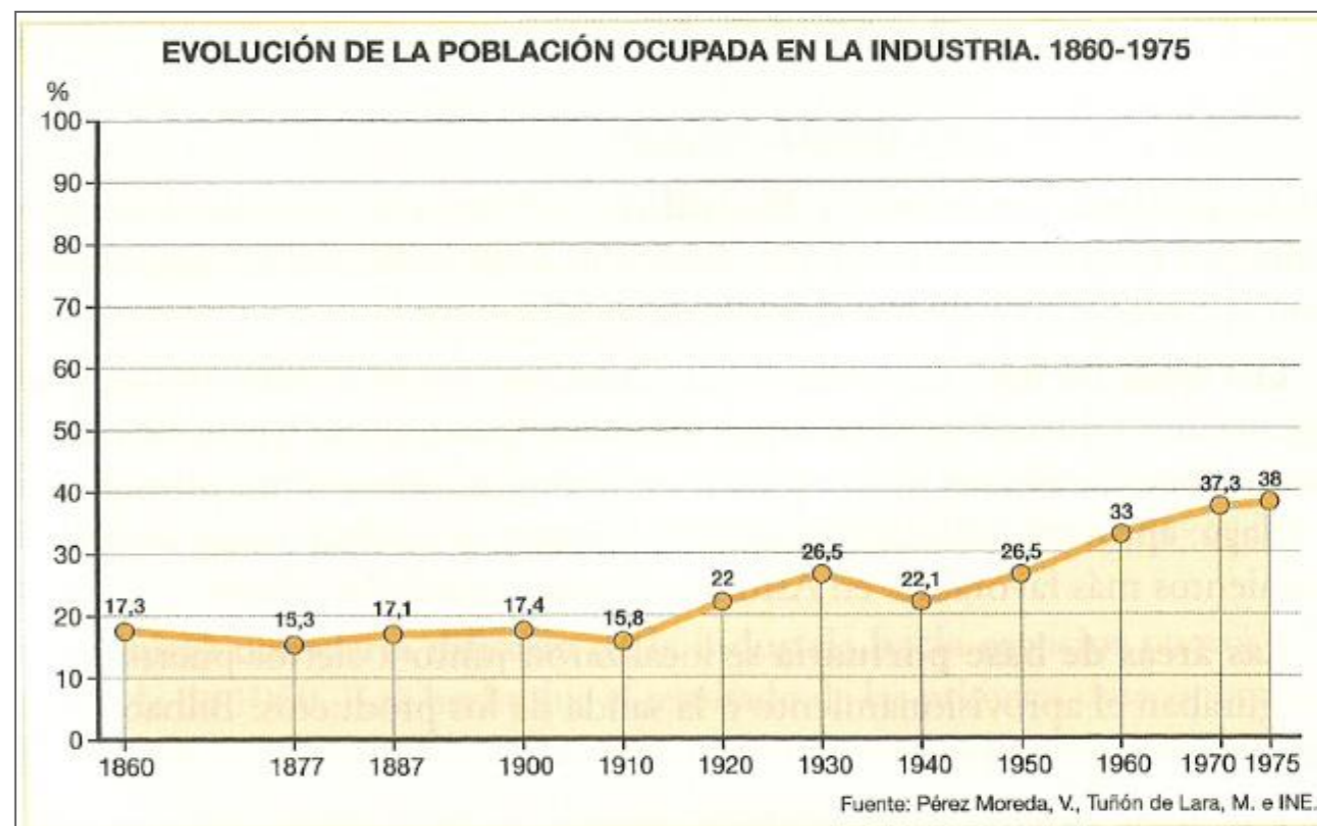
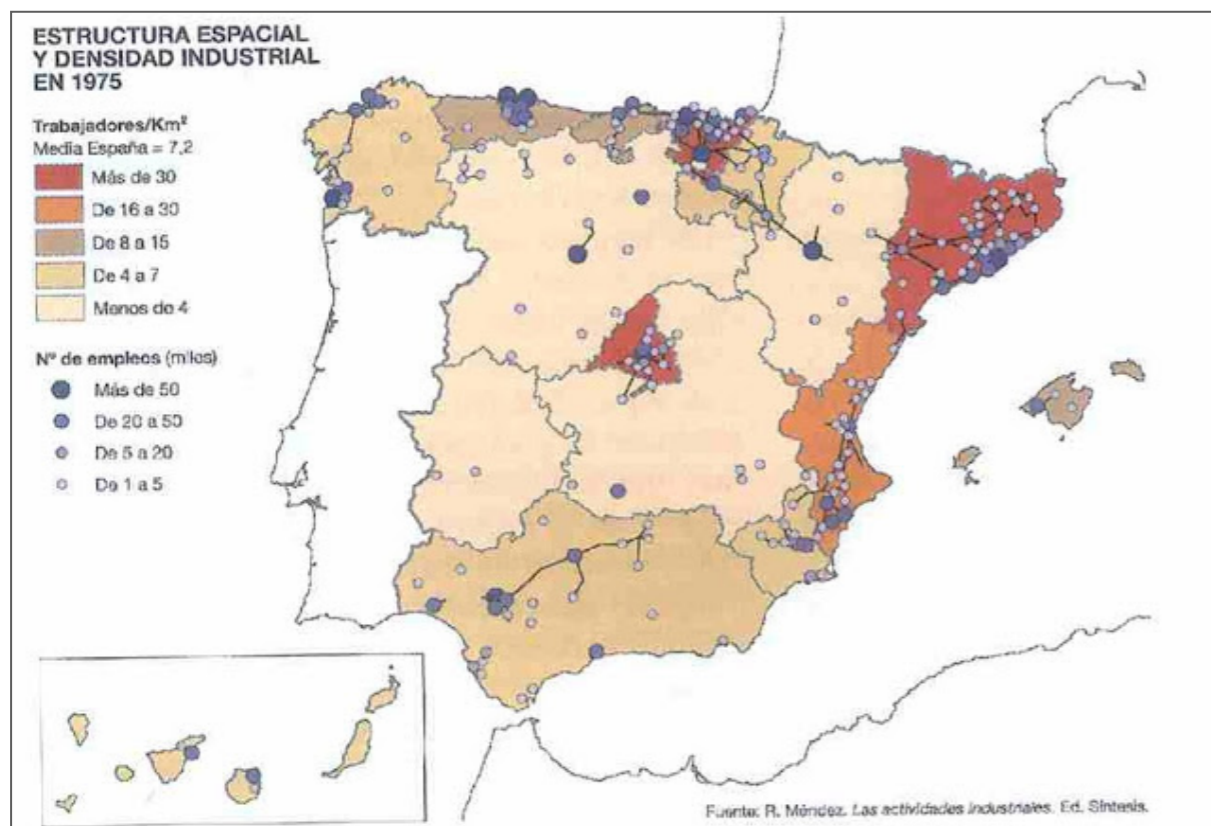
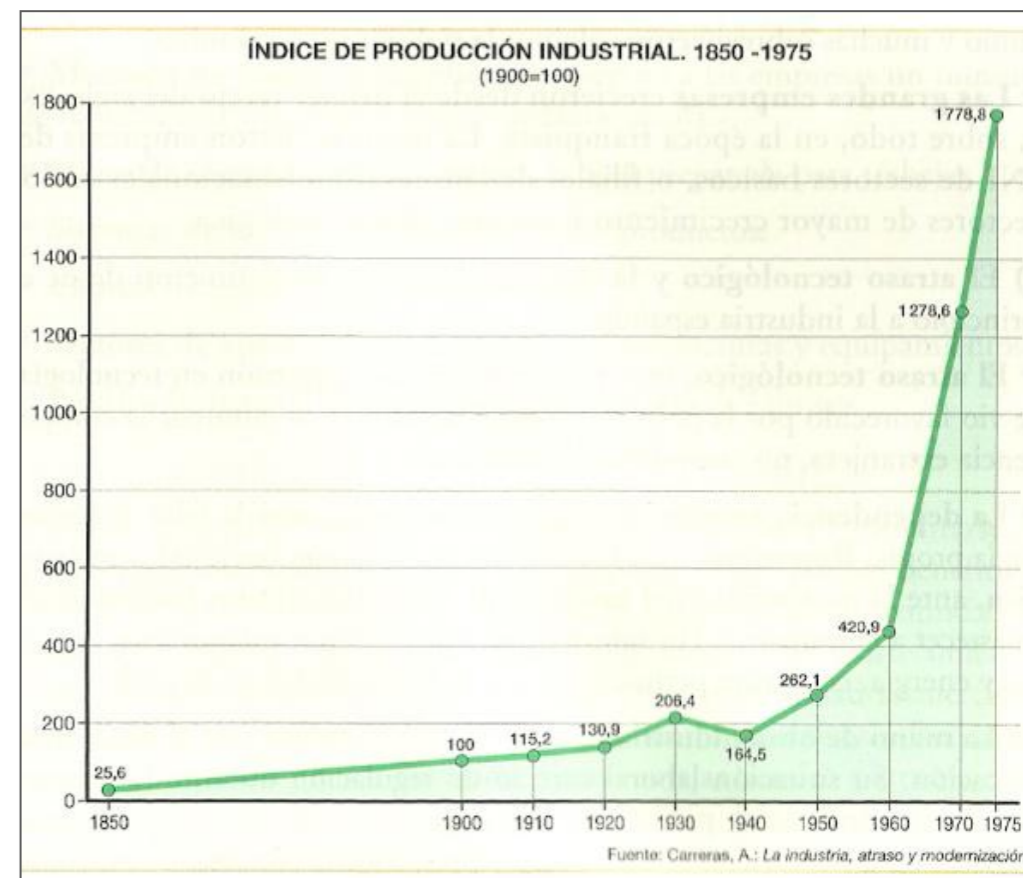
DOC. 2. PRODUCCIÓ I RENDIMENT DE L'AGRICULTURA ESPANYOLA (1900-1970).

	Rendiments (pessetes*/hectàrea)	Producte agrari / PIB (%)
1900	247	35
1910	281	35
1920	314	39
1930	359	29
1950	404	31
1960	723	21
1970	916	11

* En pessetes del 1910

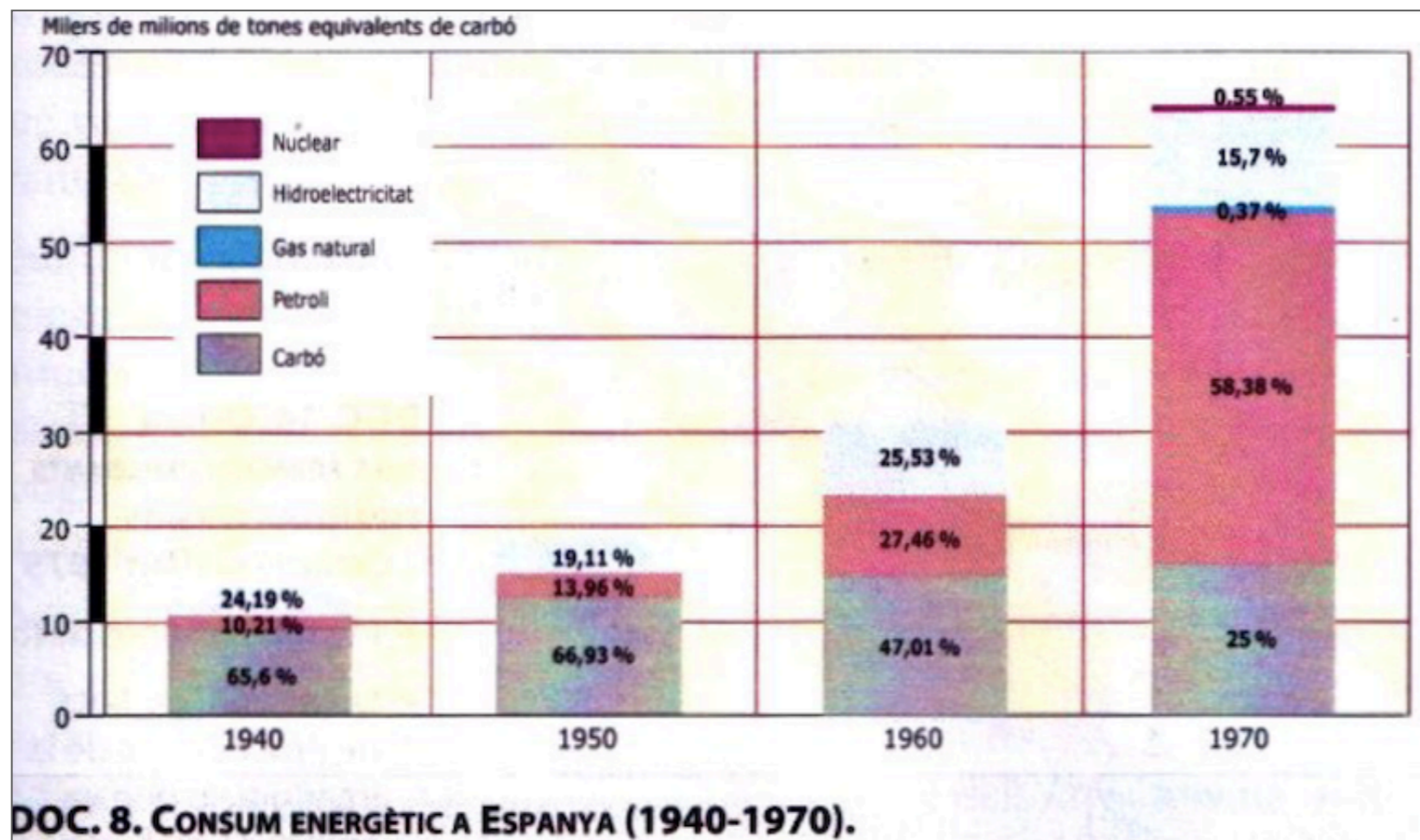
INDÚSTRIA

- Va ser el sector que **MÉS VA CRÉIXER**.
- Fins als 60 NO ES POT CONSIDERAR ESPANYA UN PAIS INDUSTRIALITZAT. Únicament hi havia indústria a Catalunya i el País Basc principalment.
- Entre 1960 i 1975 la **PRODUCCIÓ INDUSTRIAL** es va multiplicar per quatre (400%)
- Destaquen el sector **SIDERÚRGIC** i l'**AUTOMOBILÍSTIC**. En segon terme hi havien el **QUÍMIC** i el **TÈXTIL**.
- La industrialització **NO HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE EL CAPITAL ESTRANGER**.
- La producció industrial va repercutir positivament en el **COMERÇ EXTERIOR**, amb algunes peculiaritats.

EL PROBLEMA ENERGÈTIC

- L'expansió industrial es va topar amb un problema: el CONSUM ENERGÈTIC.
- L'AUGMENT DE LA PRODUCCIÓ ELÈCTRICA no va ser suficient. Es va haver de recórrer al PETROLI, provocant una GRAN DEPENDÈNCIA ja que Espanya no n'era productora.
- Una alternativa que es va plantejar va ser l'ENERGIA NUCLEAR. Aquesta va topar amb el baix grau de desenvolupament tecnològic del país

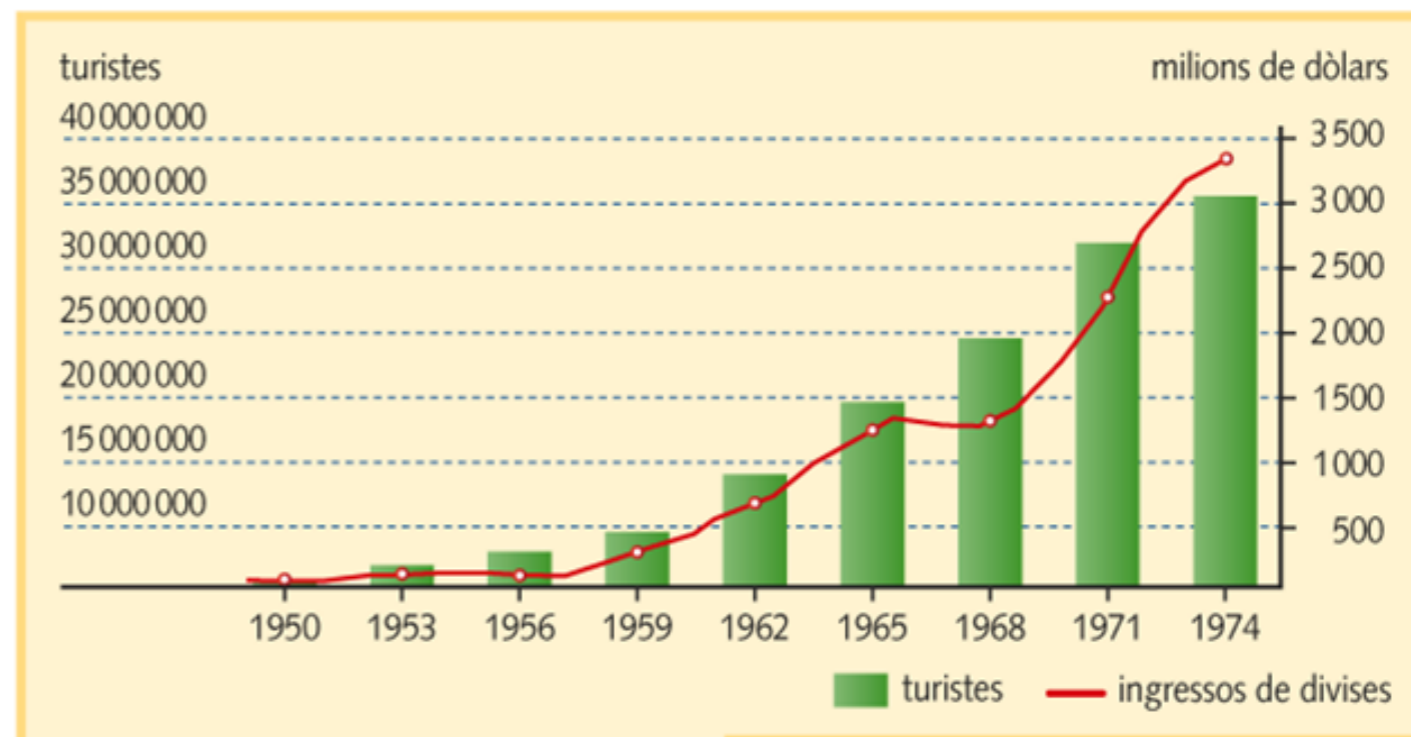

- A inicis de la dècada dels 70 es va anar introduint el GAS NATURAL.
- El 1973 quan es va produir la CRISI DEL PETROLI Espanya va ser un dels països més afectats.

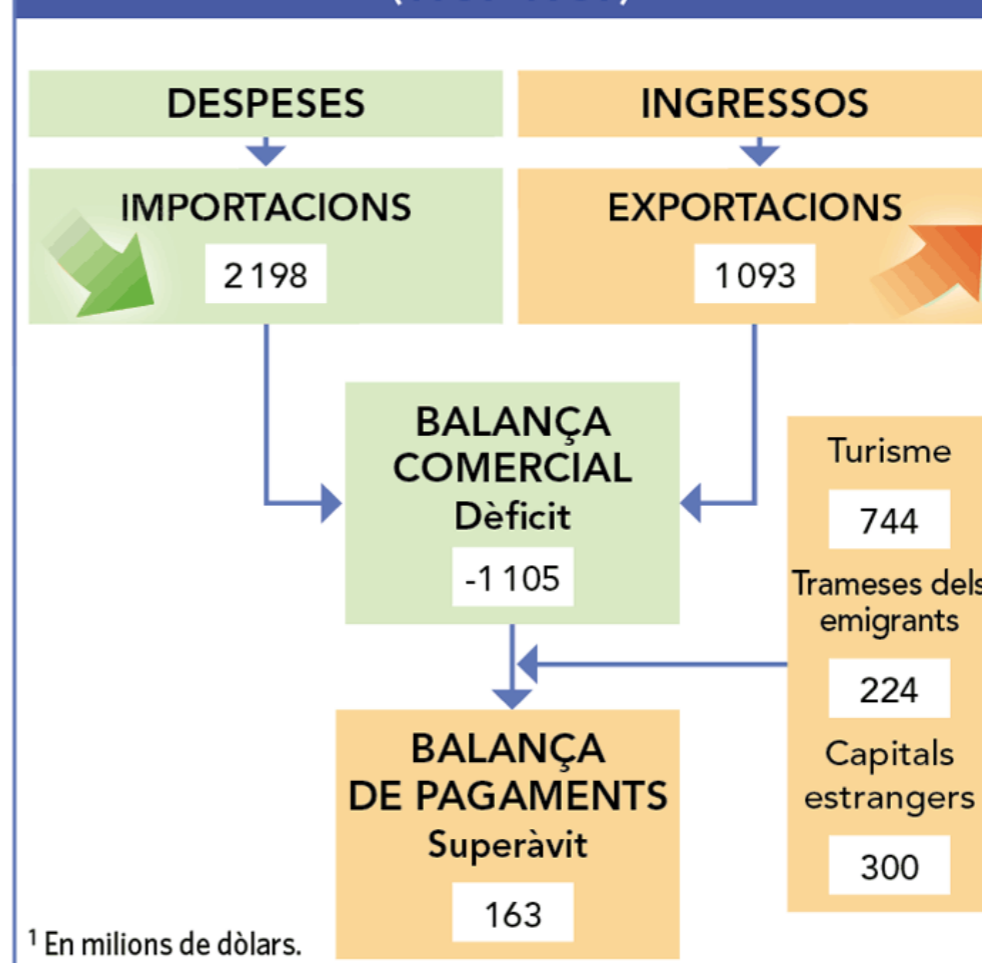
EL TURISME

- Va ser un sector econòmic que es va desenvolupar als anys 60.
- El turisme a Espanya es va **BENEFICIAR DEL BOOM ECONÒMIC** que es vivia a Europa.
- L'afluència massiva de turisme va **OBRIR GRANS ESPECTATIVES ECONÒMIQUES**.
- El principal atractiu era el **SOL I LA PLATJA**.
- Zones d'Espanya com les **BALEARS** i les **CANÀRIES** van experimentar una transformació radical.
- La ràpida adopció del turisme va acabar **DEGENERANT EN UNA EXPLOTACIÓ EXCESSIVA I CONTRAPRODUENT**.
- Gràcies al turisme es va poder **EQUILIBRAR LA BALANÇA DE PAGAMENTS**, es va **CREAR UNA POTENT INDÚSTRIA AL SEU VOLTANT** i va afectar profundament als **COSTUMS SOCIALS** de l'Espanya de l'època.

L'ENTRADA DE TURISTES A ESPANYA I LES SEVES DIVISES

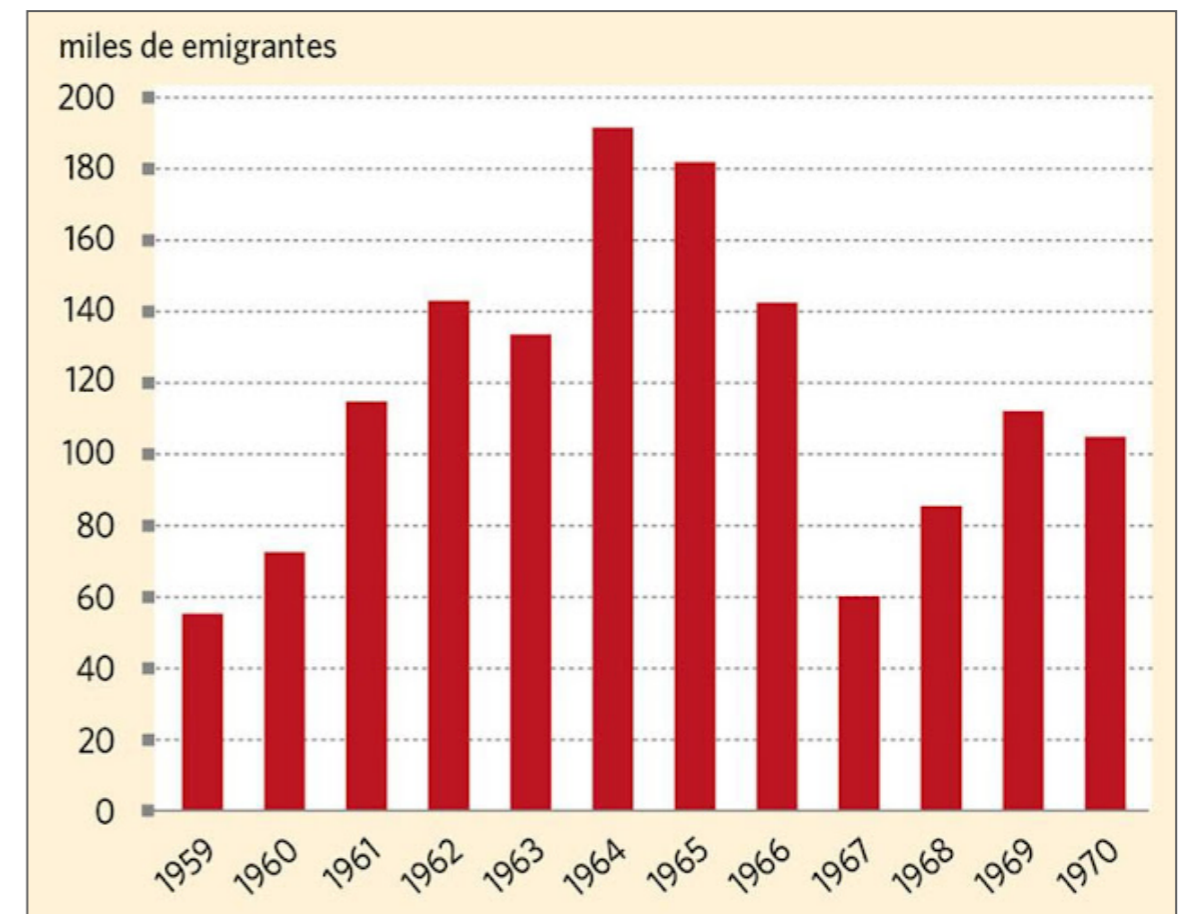

LA BALANÇA DE PAGAMENTS ESPANYOLA¹ (1959-1969)

LES CONSEQÜÈNCIES SOCIALS DEL CREIXEMENT ECONÒMIC

- Els canvis en l'estructura econòmica van tenir NOTABLES CONSEQÜÈNCIES EN L'ÀMBIT SOCIAL.
- Es va produir la URBANITZACIÓ DEFINITIVA de la societat espanyola.
- Es van produir grans MOVIMENTS MIGRATORIS del camp a la ciutat, especialment a CATALUNYA, MADRID, PAIS BASC i PAIS VALENCIÀ.
- Es va produir un GRAN CREIXEMENT DE LES ÀREES METROPOLITANES, sobretot dels BARRIS DORMITORI.
- Les zones rurals es van anar DESPOBLANT

- A Catalunya aquest procés migratori va tenir **NOTABLES CONSEQÜÈNCIES**.
- De 3.900.000 habitants el 1960 es va passar a 5.300.000 a inicis dels 70.
- L'arribada d'aquestes persones **NO VA SEGUIR CAP PLANIFICACIÓ** i es va fer en **CONDICIONS MOLT PRECÀRIES**, en **HABITATGES DEFICIENTS** en **BARRIS SENSE ELS SERVEIS MÍNIMS**.
- La **NO POSSIBILITAT** d'ensenyar la **LLENGUA I LA CULTURA CATALANA** va **DIFICULTAR LA INTEGRACIÓ**.
- Davant aquesta situació, que es repetia a molts llocs d'Espanya, molts van optar per **EMIGRAR A L'ESTRANGER**, sobretot a **ALEMANYA, FRANÇA i SUÏSSA**.

LES BARRAQUES

La barraca ha estat la gran tara del suburbi, la degradació de l'immigrant, l'exponent i la mostra dels extrems a què poden arribar la penúria i la misèria. Ho ha estat i ho és. Segueix essent-ho, a desgrat de totes les manifestacions publicitàries.

La barraca ha estat l'anhel desesperat d'una gent que de totes passades s'ha estimat més de quedar-se en una terra que no és la seva, fent l'home, en condicions pèssimes, però sempre millors que les dels llocs que havien abandonat [...]

Si el problema de la higiene és terrible a les barraques, no ho és menys el de la promiscuitat i les seves conseqüències, problema que es fa extensiu als rellogats i també als que viuen als estatges protegits i que generalment són petits com caps de llumins. [...]

Aquests amuntegaments i aquestes promiscuïtats, amb la seva seqüela o ròssec d'amoralitats, deixadeses, negligències i abandonaments [...], destrossen la vida familiar, sobretot la de les criatures, fins al punt que n'hi ha que no senten gaire respecte pels seus pares, sinó més aviat menyspreu, com si haguessin descobert la seva vulnerabilitat.

Paco CANDEL. *Els altres catalans*. (1964)

El barri de Sant Ildefons, Cornellà de Llobregat, als anys 60

- Amb el pas del temps va aparéixer un grup d'OBRERS QUALIFICATS així com una NOVA CLASSE MITJANA prèviament inexistent.
- La RENDA PER CÀPITA va créixer i el NIVELL DE VIDA es va doblar entre 1960 i 1973.
- Es començava a dibuixar a Espanya una SOCIETAT DE CONSUM gràcies a l'augment del poder adquisitiu.
- També es va anar produint un NOTABLE AUGMENT DE LA INSTRUCCIÓ de la població així com una REDUCCIÓ DE L'ANALFABETISME

